

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁMELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy óra 52 lej
negyedévre 140, félévre 270, egy évre 500 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 60, 170, 320 és 600 lej
Külföldre negyedévre 250, félévre 500, egész évre 800 lejFOSZERKESZTO
SZELE BELA dr.HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÁTOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Szét fognak taposni

benneteket. Országotok lesz az első, mely a legközelebbi összeütközésnek áldozatul esik. Állandó és veszedelmes illúziók áldozatai vagytok. És a katasztrófa meg fog történni, akár van szerződés, akár nincs. Védekező szerződést kötni könnyű, de ez a szerződés a békét csak szétrombolja.

Macdonald brit miniszterelnök tette ezt az apokaliptikus nyilatkozatot a genfi népszövetségi gyűlésen.

A véres gunnyal vegyített komor puritán prédikáció pedig a kisanant államainak és Lengyelországnak szólt. Brutális őszinteséggel, megdöbbentő meggyőződéssel.

A lefegyverzés, s a döntőbírósi rendszer a mostani angol kormányzat programja. Ezt követeli meg éppen az osztrák-magyar monarchia romjain épült új államoktól, melyek örökségüket és zsákmányukat állig fölfegyverkezve őrzik.

Arra, hogy ezek az országok birtokait a fegyvertelen Magyarország, Ausztria és Bulgária ellenében megvédelmezzék, fölösleges nagy katonai felkészültség. Arra pedig, hogy a hatalmas Oroszországgal szemben magukra megtudjanak állni, amúgy is kevés.

De a múlt már borzalmas példával szolgált a folyton fokozódó fegyverkezés következményeiről. Népeket emészto világháború lett a vége. És a védelmi szerződések hiábavalósága is kiábrándítóan bebizonyult. Diplomáciai szórakozás ez a kölcsönös biztosítás, aminek az árát egyik vagy másik állam keservesen adja meg.

Macdonald nemcsak mint magasabb szellemű világpolgár, hanem mint angol kormány fő is a maga értéke szerint méltatja a kisanant katonai erőfeszítését, s triumviratusi virtusait. A várható katasztrófahez képest csak beteg illúzió termelhet ekkora optimizmust. A kisanant vulkánon táncol és Macdonald erre figyelmezteti a barát, a politikus, s a jövőfélő államférfi nyíltságával.

A nemzetek csak akkor élhetnek biztonságban, ha senkinek sem kell többé félnie, mondja még az angol miniszterelnök.

Es mikor nem kell többé félniök? Ha felülemelkednek a hatalmi önzésen, a sovényságra egyeduralkodó, a háborúból maradt gyűlöletöztön vad elfajulásain. Ha a népek körében nem lesznek többé elnyomottak, s ha egykori ellenfelüket baráti magukhoz ölelik. Ha szuronyok helyett a szívek építik államiságukat, jövődjüket.

Romániának, Jugoszláviának, Csehszlovákiának és Lengyelországnak, melyek a háború révén megnagyobbodtak és megdagadtak, ki kell elégíteniök a megbántott jogrendet, az emberiség nyugtalan lelkiismeretét.

Macdonaldnak óriási sikere volt a genfi gyűlésen. Még az elsápadt francia nap és bolygói sem vonhatták ki magukat a hatalmas beszéd elementáris hatása alól. Egy mnukászvezér szólt, aki egy világbíródalom élén áll. Egy roppant hatalom premierje, a kinek nem kell a hatalom, s aki népét csak igaz ügyért, méltatlanul megbántott jogért viszi még harcba. Am soha olyanokért, akik veszedelmes illúzió áldozatai és a történelemből nem tanultak. Akik inkább készek rá, hogy a legközelebbi összeütközés áldozatai legyenek és széttaposassanak, semhogy hatalmi kényükből engedjenek. Akik a pillanat gyönyöréért feláldozzák az örök üdvösséget.

Fegyveres erő nem alkalmas a béke biztosítására!

„Őrizkedjenek a kisállamok a fegyverkezés veszedelmeitől” — Macdonald harca a döntőbírósi intézményért

GENF. (Saját tudósítónktól). A népszövetség csütörtöki ülése elé az egész politikai világ feszült érdeklődéssel tekintett. Macdonald angol miniszterelnök felszólalása volt napirenden, s éppen ezért az ülés megkezdését óriási embertömeg várta. Maga az ülés terem zsúfolásig tömve volt.

Motta elnök pontosan tizenegy óra tíz perckor nyitotta meg az ülést, s bejelentette, hogy a leszerelés kérdése van napirenden.

Az ülés szónoka: Macdonald.

Egyszerű uccai szürke ruhában megy fel az emelvényre. A terem közönsége és a konferencia résztvevői percekig tartó óvációt rendeznek az angol kormányfőnek.

Macdonald beszélni kezd. Elevenen, gyorsan beszél, s néha, mikor egy-egy fontosabb mondatnak nyomatókat akar adni, nemcsak a hangját emeli fel, hanem öklével az asztalra üt. Elragadó szónoki hűvvel beszél, s igen gyakran arat tapsvihart. Nem egyszer egyenesen a francia delegátusok felé fordulva beszél, akik feszült figyelemmel hallgatják.

Katonai garanciák nem biztosítják a békét

Macdonald azzal kezdi fejtegetéseit, hogy az angol kormány mindent elkövet, ami hatalmában áll, hogy a népszövetség befolyását és tekintélyét növelje.

Majd hosszasan polemizál a népszövetségi garancia-szerződés tervezetével, amely szerinte nem alkalmas a béke biztosítására.

— Mindenekelőtt tisztázni kell — mondotta —, hogy mit jelent a biztonság és mit a támadás. Olyan szerződések és paktumok, amelyek kizárólag katonai garanciákra támaszkodnak és a fegyveres erő uralmát tartják fenn, nem alkalmasak a béke biztosítására. Ilyen módon új háborúknak állandó veszélye csak még inkább fenyegetne.

Csak a döntőbírósi menthetik meg Európát

— A békét csupán a döntőbírósi szerződéseknek rendszerével lehet biztosítani. Egy bizottságot kell megbízni ennek a javaslatnak a kidolgozásával és annak megvizsgálásával, hogy a döntőbírósi eljárásnak milyen hatáskörrel és fórumokkal kellene rendelkeznie.

— Az angol kormány hajlandó csatlakozni olyan döntőbírósi rendszerhez, amely alkalmas a béke megtartására.

A lefegyverzés

— Ezzel egy időben kell megoldani a leszerelés kérdését is. Ha a bizottság elkészül munkálataival, össze kell hívni egy nemzetközi konferenciát, amelynek előfeltétele, hogy Európában tartsák, s hogy azon valamennyi állam résztvegyen. Ezen a konferencián meg lehetne teremteni a békét.

Németország nélkül nem szabad dolgozni

— A népszövetség nem érheti el célját, ha nem foglalja magában valamennyi államot, azokat is, amelyek ma még fenyegető államként szerepelnek. Nem engedhetjük meg

magunknak azt a fényűzést, hogy Németország nélkül dolgozzunk. Egyetlen kérdés sem adható meg, azok sem, amelyekről itt most tárgyalunk, mind addig, amíg ama pad üresen áll itt a közgyűlési teremben. Az izolált Berlinnel folytatott tárgyalások nem vezethetnek eredményre. Azokat a kötelekeket, amelyeket a londoni konferencia újjáfüzött, meg kell erősíteni Németországnak a népszövetségben való közreműködésével. Mindaddig, míg meg nem szüntünk ellenségeinket ellenségekkül tekinteni, amíg nem biztosítottuk közreműködésüket, a haladás lehetetlen.

Oroszország

— Oroszországot is be kell vonni a munkába. Oroszország jelentős változáson ment át, s a szerződések, amelyeket megköt, bizonyítják, hogy gyors léptekkel tér vissza a nemzetek társadalmába, s hajlandó lesz az őt megillető helyet nemzetközi rendszerben elfoglalni.

Amerika

— Amerika helyzete különösen előnyös. Ez az állam megengedheti magának, hogy távol tartsa magát az európai problémáktól. Az európai helyzet nem olyan az utóbbi években, hogy különösebb vonzódást gyakorolhatott volna az Egyesült Államokra. Az amerikaiakat mégis meglehetett találni, amikor szükség volt rájuk, s különösen szerencsésen működtek közre a londoni problémák megoldásánál.

Óvás a kisállamokhoz

Macdonald hosszasan fejtegetéseinek végén visszatért a bizottság problémájához, s ismételtén, nyomatékosan óvta, különösen a háború után keletkezett kisebb államokat, ne engedjék át magukat ama veszedelmes csatlódásnak, hogy olyan paktumok és szerződések, amelyek katonai alapon épültek fel, képesek a háborút megakadályozni és egzisztenciájukat megvédelmezni.

— Akár van szerződés — mondotta —, akár nincs, akár van egyezmény, akár nincs, titeket szét fognak taposni, s országotok lesz az első, amely a legközelebbi összeütközésnek áldozatul esik. Egyszerű szerződés sohasem nyújt számotokra biztonságot. Állandó és veszélyes illúziók áldozatai vagytok. Defenzív szerződések kötése könnyű, de ezek csak szétrombolják a békét.

— Ha életbelép a döntőbírósi eljárás, akkor ugyanezek a kis nemzetek a feletük álló nemzetek szövetségére irányítják majd tekintetüket, nem azért, mert a szövetség fegyveres, hanem mert igazságos. Csak akkor élhetnek a nemzetek teljes biztonságban, ha senkinek sincs többé mitől félnie. Ez a jövő politikája, amelyet az angol kormány képvisel.

— Csak egy általános konferencia készítheti elő a béke biztosítására és a jövő háborúk megakadályozására. A konferenciának olyan bizottság előmunkálatai alapján kell összeülni, amely figyelembe veszi az amerikai csoport paktumtervezetét is.

**A lej Zürichben
nyitáskor 2.75**

Macdonald befejezte beszédét, s ezután a délelőtti ülést Motta elnök köszönete után viharos tetszés mellett délutánra halasztották.

Macdonald beszédének hatása

Macdonald beszédének különösen nagy sikere volt az angol, skandináv és holland nemzeteknél. Az a kijelentése, hogy a brit kormány haladéktalanul a népszövetség padosaiban óhajtja látni Németországot, különösen ezeknél a nemzeteknél talált nagy tetszésre; annál inkább meglepte e kívánság a többi résztvevőket, akiket e kijelentés kivétel nélkül váratlanul ért.

Macdonald beszédében, amikor a döntőbírásról szólt, célzást tett az 1922-ben működött felszólítási döntőbírásról. Ez a célzás a padosok nagyrésztében kínos hatást váltott ki. Bourgeois, aki Balfour oldalán francia részről a felszólítási kérdés szabályozásában résztvevő, láthatóan felindult. A kijelentésnek annyira súlyos következményei voltak, hogy Herriot és Macdonald beszélgetése után az angol delegáció kénytelen volt kommunikét kiadni, amelyben közli, hogy Macdonaldnak nem volt szándékában kritizálni a felszólítási döntést.

A délutáni ülés

A délutáni ülésen a szónokok ismertették álláspontjukat a Macdonald által felvetett problémákról. Skrzynszky lengyel külügyminiszter szerint a külön szerződéses rendszere mindaddig meg nem szüntethető, amíg a népek szolidaritása nem nyújtja a szükséges garanciákat. A lengyel külügyminiszternek ez a nyilatkozata a kisantant padosaiból élénk tetszést váltott ki.

Karneboeck, holland külügyminiszter és Stauning dán miniszterelnök csatlakoznak Macdonald felfogásához.

Charlton (Ausztrália) helyeselte a Macdonald által ajánlott konferencia összehívását.

Pénteken Herriot szólal fel, s reámutat a döntőbírási rendszer felállításának következményeire.

Külön kedvezményt akar adni Macdonald Németországnak?

Francia körökben nem hiszik, hogy Macdonald Németországnak a népszövetségbe való belépéséhez külön kedvezményt akarna biztosítani. Szerintük Németországnak ugyanolyan eljárás kell keresztülmennie, mint minden más államnak, ami a rendelkezésre álló három hét alatt alig lesz lehetséges.

Radics minden közösséget meglagad Alexandroff Tóddal

A Politika hosszú cikkben közli Radicsnak, a bécsi Federatin Balcanique című macedon lapban megjelent nyilatkozatát, amelyben Radics minden közösséget meglagad Alexandroff Tóddal macedon bandavezérről. Radicsnak ez a cikke szerb kormánykörökben nagyon kedvező hatást keltett, mert ezzel megcáfolta a horvát parasztpárt elnöke azt az ellenzéki sajtóban majdnem naponta terjesztett hírt, mintha szoros összeköttetésben volna Alexandroffal. Radics kategorikusan visszautasítja Alexandroffnak minden efajta összeköttetésre célzó nyilatkozatát és azt állítja, hogy a macedon bandavezér szándékosan hibás értelemben használja a «kapcsolat» szót. Radics bevallja nyilatkozatában, hogy Alexandroff két év óta állandóan küldi megbízottait Zágrábba azzal a kéréssel, csatlakozzék a horvát parasztpárt a forradalmi mozgalomhoz, de Radics minden alkalommal azt válaszolta, a párt pacifista eszközökkel fog törekedni a macedon viszonyok változtatására.

Nagyatádi az Esküdt-ügy kulisszatitkairól

BUDAPEST. (Saját tudósítónk távirata.) A nemzetgyűlés pénteki ülésén Nagyatádi Szabó István főlszólalását várják, amennyiben valamelyik ellenzéki képviselő az Esküdt-ügyet szóba hozná. A Nép értesülése szerint ebben az esetben Nagyatádi az Esküdt-ügy egész háttérét megvilágítja.

Cáfolják a Mussolini elleni merénylet híreit

ROMA. (Saját tudósítónk távirata.) A Stefani ügynökség hivatalosan megcáfolja az angol lapok által terjesztett azt a hírt, hogy Mussolini ellen merényletet követtek volna el.

Elszánt harcra készül az ellenzék

Maniu és Goldis, mint ellenfelek — Lupas, a békitő — Népgyűlések szakadatlan sora indul meg — Mikor távozik helyéről a liberális kormány?

BUKAREST. (A Brassói Lapok munkatársától.) Az Avram Jancu ünnepeken elhangzott királyi szöveg, amelyben a román politikai élet pártjait együttműködésre szólította fel, nem maradt hatás nélkül. A sürgős-forgás, magyarázat és pártok berkeiben megindult, s hamarosan tisztázódott a helyzet az együttműködés nagyon is lehetséges, természetesen azonban nem úgy, ahogy a liberálisok elképzelték. Ellenkezésképp az összes ellenzékiek a liberálisok ellen.

A nemzeti pártnak nem kellett sokáig fontolgatnia a dolgot, ma, néhány nap múlva a királyi szöveg után már egészen jól tudják, hogy a nemzeti liberális párttal való együttműködés ma éppen annyira lehetetlen, miként az lehetetlen volt eddig is. Ugyan ezt az álláspontot vallja a Jorga-párt is, amely nem késlekedett hivatalos lapja, a Neamul Romanesc útján ezt hírül is adni. Ellenben annál nagyobb a hajlandóság az együttes munkára a kormány megbuktatása érdekében, s minden jel arra mutat, hogy ha ezt a harcot, amelyet most akar indítani az ellenzék, okosan folytatják, akkor hamarosan számolni lehet azzal, hogy a kormány kénytelen lesz elhagyni a helyét.

Harc a parlamentben és a parlamenten kívül

A taktikáról természetesen, amellyel ezt a harcot az ellenzék végig akarja küzdeni, mitsem hoztak nyilvánosságra. A legnagyobb a harci készség az Argetoianu pártban, amely a legerősebb elszántságot tanúsítja — bár csekély számú híveivel — a kormány elleni harc ügyében. Ez a párt már el is határozta a legkimételetlenebb küzdelmet a parlamentben benn, és a parlamenten kívül, az országban. Ez utóbbi harcnak az eszköze a népgyűlések szakadatlan sorozata lesz, benn a parlamentben pedig, ez az ellenzék titka. A népgyűléseknek ez a sorozata már szeptember tizenötödikén az ország minden részében megkezdődik, a parlamenti küzdelem pedig október tizenötödikén.

Természetes, hogy ebben a küzdelemben erős elszántsággal minden ellenzéki párt összefog, s annak legerősebb fegyvere az ország zilált pénzügyi és gazdasági helyzete lesz. Bratianu Vintila még a külföldön tartózkodik, onnan küldözgeti haza egymásnak igen sokszor ellentmondó táviratait.

Lesz kölcsön, vagy nem lesz kölcsön?

Igy például még maguk a liberálisok sem tudják, hogy tulajdonképpen mi a célja Bratianu Vintilának ezzel a külföldi uttal. A hazai lapok palam et publice közlik azokat a sikertelen tárgyalásokat, amelyeket az ország pénzügyminisztere folytat a külföldi tőkével. Ugyanekkor azonban megjelenik egy lakonikus félhivatalos kormánynyilatkozat is, amely mindössze ennyit mond: »Bratianu Vintila pénzügyminiszter nem kért, nem is fog kérni kölcsönt külföldről.« Rendben van. Kölcsön tehát nem lesz, s ez esetben lényegtelen, hogy a pénzügyminiszter kérte-e kölcsönt, avagy nem. A nagy kérdés azonban még mindig megválaszolatlan: mi történik az országgal, amely pénzügyileg a teljes csőd előtt áll? A választ erre a kérdésre a liberálisok nem adják meg, erre számítani nem szabad, s épen ezért nagyon való

színű, hogy erre majd az ellenzék válaszol a parlamentben és az országban.

Argetoianuék szervezkednek

Argetoianuék — akik az új politikai szonban a legharciasabbaknak ígérkeznek — már a rendes nyári fogadkozásokon túlmenően s tegnap délelőtti megtartották vezérlőbizottsági ülésüket, amelyen a melyék kiküldöttjei is résztvettek. S ezen az ülésen szétosztották a megyei vezetőségek feladatát is, hogy a meginduló harc ne találja készületlenül a párt vidéki szervezeteit.

A liberálisok egymás között is harcolnak

Az őszi parlamenti küzdelmet felette érdekessé teszi majd még az a körülmény is, hogy magában a liberális pártban régóta lappangó szakadás minden valószínűség szerint feltűnőbb módon fog mutatkozni, mint eddig. Jean Tehas Florescu és disszidens-jelöltjei legalább nagyban készülnek az őszi politikai kampányra, s már össze is hívták az állásukat az Arenele Romana-ba, ahol ki akarják mondani, hogy függetlenségüket a liberális párt keretein belül is meg akarják ővni.

A nemzeti párt sem egységes

S politikai beszámolóink, amely igyekeznek hű tükröt adni a vakációvégi helyzetnek, nem lenne teljes, ha a nemzeti párt kebelében dúló ellentéteket elhallgatnók. Maniu Gyula és Goldis László állanak szemben egymással, s különösen Goldis az, aki párthívei bizalmatlanságát szeretné felkelteni Maniu ellen. A közvetítők persze itt sem hiányoznak és két ellenfél közé most békitőként bekelelődek Lupas és hívei, akik a két tábor ellentétes politikai nézeteit szeretnék kiegyenlíteni. Félő azonban, hogy ezt a törekvésüket aligha fogja siker koronázni, sőt a legvalószínűbb az, hogy a harcias Goldis most már nemcsak Maniut, de Lupast is ellenfelei közé fogja sorolni.

Kilátások

Ez körülbelül a belpolitikai helyzetkép Romániában, s tagadhatatlan, hogy ez a kép nem kis mértékben zavaros. A hangoskodók közül hiányoznak Averescuék. S ez a hallgatás többet jelent minden ékesszóló magyaráztatásnál és fogadkozásnál. Averescuék biztosak a dolgukban: a küzdelemben csak ők nyerhetnek. S hiábavaló energia pazarlás volna részükről, ha erejüket most fecsérelnék el meddő küzdelemben. Az Averescuék energiájára az országnak lesz szüksége. S a zavarban, amelyet a politikai helyzetkép mutat, az egyedüli vigasztaló ez a körülmény. Ősszel hatalmas parlamenti csaták indulnak meg, amelyeknek végeredménye alig különbözik majd az eddigi eredményeitől, a sikertelenségtől. Nem parlamenti harcok buktatják meg Bratianuékát, ehhez elég ügyesek a liberálisok, de a rendszer, amelyet ők inauguráltak, velük együtt fog összeomlani. Ezt pedig ki kell bőjtölni.

Ellenforradalom fenyegeti Musztafa Kemal uralmát

Az elégedetlenek a kalifát akarják visszavinni Törökországba

BÉCS. (Saját tudósítónktól.) A legutóbbi hónapok folyamán rendkívül sokat foglalkozott a világsajtó a megújuló Törökország eseményeivel s ezzel kapcsolatosan a nagy politikai reformok megteremtőjének, Musztafa Kemal pasának érdekes és markáns egyéniségével. Ma az átutazóban levő Halil bej az angorai nemzetgyűlés egyik tagja, aki egyidőben a nemzetgyűlés külügyi bizottságának előadója volt, érdekes nyilatkozatot tett a török belpolitikai helyzet alakulásáról.

Szerinte a tény az, hogy a kalifák száműzetése óta Törökország két táborra szakadt. Az egyik tábor helyeseli, a másik pedig az, amely eme lépés után helytelenít minden eddigi reformtörekvést is, lassankint pedig a

konzervatívok annyira megerősödnek, hogy ma már nyíltan mernek beszélni a régi császári Törökország visszaállításáról.

Nagyot lendített az utóbbiak ügyén és le nem becsülhető módon gyarapította erejüket az, hogy propagandájuk révén sikerült megbontaniok az agráriusok eddigi egységes táborát. Ezeknek egy része, akik valaha, a legszemélyesebb hívei voltak Kemalnak, most nyíltan átpártoltak az ellenzékhez, a másik pedig legalább is egyformán semleges, a Kemal-párti radikálisokkal csak úgy, mint a konzervatívok felé orientálódó ellenzékkel szemben.

— Egyelőre az ellenzék jelszava: visszahozni a kalifát. Ez volna a két tábor kö-

zotti béke alapfeltétele. Viszont a másik tábor ebbe azért nem egyezik bele, mert azt tartják, hogy a kalifa visszatérése csak olajat öntene a tüzre, hiszen eltávolítása is csak éppen azért volt szükséges, hogy megakadályozzák és eleve lehetetlenné tegyenek bármilyen puccsot. Ez a nagy belső ellentét azután különböző formájú konspirációkban jelentkezik. Az ellenforradalom veszedelme a kapuk előtt van. Lehetséges azonban, hogy Musztafa Kemal pasa népszerűsége, mely még mindig pártokon felül van, talán elhárítja azt a végzetes fordulatot, amit egy esetleges polgárháború, vagy testvérharc az ifjú Török országban jelentene.

Rossz fizetés, rossz közbiztonság

Tűrhetetlen anyagi helyzetben vannak a rendőrök — Brassóban 145 fő helyett 45 a létszám

(Saját tudósítónktól.) Megemlékeztünk már a Brassói Lapok hasábjain arról, hogy az egész országban panaszkodnak a rendőri alkalmazottak rossz fizetésük és tarthatatlan helyzetük miatt. Ezt az általános elégedetlenséget leginkább a kormánynak teljességgel elhibázott politikája okozza, mely egyrészt a a létminimumon jóval alul álló fizetést ad a rendőrlegénységnek, másrészt pedig elvon minden mellékjövédelmet, amellyel a rendőrség sanyaru helyzetén valamennyit is segíthetne.

A brassói rendőrségnek Brassó speciális viszonyai miatt még rosszabb a helyzete. Brassó ugyanis különösen nyáron tömve van idegenekkel s ez a város forgalmát növeli, de ezzel együtt a kihágások száma is növekedik. Ezenkívül, mint egy vidéknek centruma magába szívja fel annak nem kívánatos elemeit is, amelyek itt nagyobb és alkalmasabb működési teret keresnek.

Ilyen körülmények között csak teljes számú rendőrlegénységgel lehetne a kívánt rendet fenntartani, sajnos azonban, a fizetések alacsonyossága és a megélhetés napról-napra való növekedése miatt számosan hagyták és hagyják ott a szolgálatot. Egy nőtlen rendőrnek egy hónapi fizetése 1050 lej, egy nősé 1100 lej és így tovább. Ez a csekély fizetés aztán előidézi azt, hogy például tegnap is egyszerre négyen léptek ki a szolgálatból. Leginkább a rendőrlegénység keres másutt elhelyezkedést, mert a tiszteknek fizetése valamivel jobb. Nagyon megnehezítette a rendőrök helyzetét a kormány az a rendelete, amellyel az addig szokásban volt különböző pótlárulékokat (mozi, színház, mulatságok, éjjeli inspekció) egyszerűen beszüntette s ezzel a rendőrséget egyetlen segélyforrástól megfosztotta. Ezek okozzák azt, hogy jelenleg a kívánt 145 embernyi létszám helyett Brassónak csak 45 rendőre van. Ezzel a csekély számú legénységgel természetesen nem lehet a kívánt rendet fenntartani, s nem csodálható, ha a közbiztonság olyan gyenge lábon áll teljesen a rendőrség hibáján kívül.

A kormánynak volna kötelessége ezen a tarthatatlan helyzeten segíteni, mert nyomorgó rendőröktől, éhes tisztviselőktől és rongyos ruhájú alkalmazottaktól nem lehet azt kívánni, hogy olyan közbiztonságot teremtsenek, mint a nyugati államok jól fizetett rendőrei.

Uiból megsértették az aradi magyar újságírókat

Elnémították a magyar sajtó reprezentánsait lengyel kartársaik bankettjén

ARAD. (Saját tudósítónktól.) Az erdélyi magyar sajtó még meg sem kapta az elégtételt azért a súlyos inzultusért, ami a magyar kisebbségi hírlapírókat Kőrösbányán az Avram Jancu ünnepségen érte és ma ismét már egy hasonló, ha lehet, még súlyosabb megsértéséről kell beszámolnunk a kisebbségi jogoknak.

Néhány nap óta, amint azt már megírtuk, lengyel újságírók vannak Romániában, akik hivatalos tanulmányutra jöttek, informálódni az itteni viszonyokról és a lehetőség szerint barátságos kapcsolatot keresni a szomszédállam sajtójával. Legalább is ezt a célt jelölték meg a hivatalos kommunikáció, melyek ezt a látogatást megelőzték, mert a lengyel újságírók ezuttal természetesen a kormány vendégei voltak.

Az újságírók Brassóból érkeztek Aradra, ahol minisztereknek kijáró reverenciával vették őket és az aradi magyar sajtó igazán mindent megtett, hogy a külföldi kollegák méltó fogadtatásban részesüljenek. Az érkezés napján az összes magyar lapok vezércikkben foglalkoztak a látogatás jelentőségével és az állomáson a magyar toll munkásai teljes számban jelentek meg az idegen kartársak fogadtatására.

A hivatalosan megállapított program szerint dr. Vörös László lapszerkesztőnek kellett volna a magyar sajtó nevében a vendégeket már az állomáson üdvözölni. Az utolsó pillanatban a rendezőség azonban felkérte Vörös drt. azzal a kifogással, hogy a beszédek már nagyon hosszúra nyulnak, hogy köszöntőjét ne most, hanem a déli banketten mondja el.

A déli banketten azonban olyan súlyos sértés érte a magyar sajtót és ezzel az egész erdélyi magyarságot, ami sokáig emlékeztünkben fog maradni és ami, ha véletlenül nem őriznék hét kínai fallal a vendégeket és tudomásukra jutna az eset, azt hisszük jobban jellemezné nekik ezt az országot, mint a hivatalos kalauz elfogult és a valóságnak nem mindig megfelelő felvilágosításai.

Az történet ugyanis, hogy Romanescu ur, aki a kormány részéről, mint külügyminiszteriumi tisztviselő, a vendégek kalauzolásával volt megbízva,

nem engedte a magyar sajtó képviselőjét szóhoz jutni.

Az első beszéd elhangzása után értesítették Vörös drt., hogy Romanescu ur nem engedélyezi a magyar sajtó felszólalását és ezért tartózkodjék a beszéde elmondásától. A négy és fél esztendő kisebbségi életünk inzultusokban megedződött szívünknek is páratlan sérelmet az aradi magyar sajtó két jelen volt

képviselője azonnal jelentette a banketten résztvevő Robu főpolgármesternek aki azonnal Georgescu prefektusnak referált az esetről. Elégtételről persze szó sem volt, azt csak beígérte a prefektus, ellenben nagyon kérte az újságírókat, hogy ne csináljanak, a vendégekre való tekintettel, káoszt az esetből. A magyar hírlapírók nem is tagadták meg uri mivoltukat. Csendben, feltűnés nélkül felkeltek és Vörös László dr. és Réthy, József, a magyar sajtó képviselői elhagyták az éttermet. A külföldi vendégek mit sem tudtak arról, hogy ez az eltávozás az erdélyi magyar sajtó példátlanul fájdalmas arculcsapása volt.

Ez történt. Kommentár nem kell ehhez, mert az eset nyomán a magyar szívekben felőrt keserűség elég súlyt ad ennek az esetnek. Csak azoknak a román uraknak, akik a magyar szó zengését elnémították ezen az ünnepélyen, azoknak üzenünk néhány szót. Azt akarjuk nekik megmondani, hogy kár volt elnémítani azt az aradi magyar szónoke. Mert az az aradi magyar szónok nem arról akart beszélni, hogy az az erdélyi történelem, amit a lengyel kollegák most itt tanulnak, rosszakaratu és ellenséges hamisítvány, nem arról akart szólni, hogy az Astragyaon és minta-pincészetek, Kulturpalotán, vízműveken, villanyvilágításon kívül még a tizenhárom magyar martir sirja is ebben a városban van, hogy Kossuth és a magyar tizenhárom bedeszkázott, meggyalázott szobra itt van, hogy ennek a városnak minden köve magyar bánatról, magyar harcokról, magyar elbukásról mesél, sőt még csak arról sem akart beszélni, hogy az Astragyaon, minta-pincészetek, Kulturpalotát és mit tudjuk még, hogy mi mindent, amit ezek a vendégek láttak, a magyar újságírók a magyar polároktól verekedték ki ennek a városnak.

Az az aradi újságíró nem arról akart beszélni. Azt akarta csak megmondani, hogy élünk, vagyunk, harcolunk itt, mi magyarok, kulturát csinálunk, ipart, kereskedelmet üzünk, mert azt akarjuk, hogy az az ország, ahol élünk, mindenkor büszke legyen arra, hogy magyarok is lakják.

Ezt akarta az az aradi magyar hírlapíró elmondani azon a banketten, amelyen megakadályozták a magyar nyilvánosság megszólalását. A beszéd helyett két üres szék jelölte azt, hogy magyarok is részt vettek ezen az ünnepi ebéden. A két üres szék szintén beszélt és aki értette, hogy mit mondtak, az ebből igazabb képet alkothat magának erről az országról, mint mindabból amit hivatásos ciceronék napokig a fejébe beszéltek.

Százötvenezer lej kártérítést követel Romániától egy magyar uradalom

A börtvényi vámfőnök ellen lefolytatott vizsgálat eredménye — Dégenfeld grófnak visszaadták az elkobzott ökröket

NAGYKAROLY. (Saját tudósítónktól.) Első ízben a Brassói Lapok mutatott rá Boicescu börtvényi vámfőnök panamáira, visszaéléseire és arra a basáskodó önkényeskedésre, mely konfliktust támasztott Románia és Magyarország között.

Mint a vizsgálat lefolyásáról írott cikkünkben is közöltük, a magyar hatóságok nem akceptálták a román hatóságok által kiállított határátlépési igazolványokat, mert a vámfőnök jogtalanul elkobozta gróf Dégenfeld magyarországi földbirtokos tizenhat ökrét.

A vizsgálatot Dimitrescu tábornok és Dacia vámvezérfelügyelő ejtették meg. Megidézték a magyarországi gróf Károlyi uradalom tisztartóját J. Singer Pált Zsuzsanna községből, a Károlyi uradalom tisztartóját Pesztalicsot Lápról, a börtvényi Pannónia kendergyár igazgatóját Kovácsot, a Dégenfeld gróf jószágigazgatóját Poroszlait és intézőjét, Szakál Bélát, valamint számos tanut Szaniszlórol, Börtvényből és a közelfekvő falvakból.

A tanuk közül csak egyet-kettőt hallgattak ki. Boicescu vámfőnököt szembesítették a Dégenfeld uradalom tisztartójával, azonban a vámfőnök a szembesítésnél tagadta, hogy pénzt, vagy más értékeket fogadott el valakitől.

A bizottság Boicescu tagadása dacára elrendelte, hogy az ökröket azonnal adják vissza.

Időközben a tizenhat ökrök közül egy

megdöglött és így gróf Dégenfeld csak tizenöt ökröt kapott vissza.

A bizottság a vizsgálat eredményéről nem nyilatkozott, azonban az a tény, hogy az ökröket azonnal visszaadták, azt bizonyítja, hogy Boicescu vámfőnököt bűnösnek találták.

A gróf Dégenfeld uradalom tisztjei kijelentették, hogy az ökröknek körülbelül három hónapig való visszatartásáért százötvenezer lej körüli kártérítést követelnek Romániától.

Valószínű, hogy ezzel a konfliktus el is simult és a magyar hatóságok nem fognak több akadályt gördíteni az elé, hogy román állampolgárok határátlépési engedélyekkel is átmehessenek magyar területre.

Kinevezték a magyar ujjaépítést ellenőrző bizottságot

PARIS. (Saját tudósítónktól.) A genfi jegyzőkönyv értelmében Magyarország ujjaépítésének ellenőrzésére létesített bizottságot a jóvátételi bizottság kinevezte. Tagjai lettek: Kooball Cook (Anglia), Meunier (Franciaország) és Cavazzoni (Olaszország). Ezek hez jönnek még a kinevezendő román, szerb és cseh bizottsági tagok, akiknek kinevezése a legközelebb történik meg. A bizottság mindenkor Magyarország területén gyűl egybe, s a magyar kormánnyal csupán a pénzügyi főbiztos közvetítésével közlekedhetik, vagy kaphat attól közléseket.

Eredeti angol szabadalmazott
DICK
BALATASZIJAK

kizárólag

KAMARYT & MEDER cégnél
BRAŞOV-TIMIŞOARA.

Ahogy engem ver az Isten...

Várady Aladár országszerte ismert dala.
Moravetz-kiadás, mindenütt kapható!

„Érezze magát itt mindenki románnak“

Nagyváradon sincsenek többé magyar uccanevek — A törvénytelen városi „tanács“ törvénytelen intézkedése

NAGYVÁRAD. (Saját tudósítónktól.) Nagyváradon részben a városi tanács kebeléből delegált bizottság ült össze és a város összes uccáinak és tereinek új neveket adtak. A bizottság tagjai a város részéről Vostinar János főjegyző, Mandra Demeter főügyész és Kőszeghy József főmérnök voltak. A régi magyar nevek közül mindössze Petőfi Sándor és Rimánóczy Kálmán neveit hagyták meg. Az új táblákat már el is készítették és a város lakossága megdöbbenve állapította meg, hogy Jókai, Arany János, Deák Ferenc s más magyar nevek végleg eltűntek az évtizedek óta neveikről elnevezett utcákról.

A bizottság elnöke Speranza jogakadémiai tanár volt, aki ez ügyben a Brassói Lapok munkatársának a következő nyilatkozatot tette. Az uccák elkeresztelésénél a bizottságot a román kultúra és a nemzet nagyságának szemelőtt tartása vezette, mert elvégre Nagyvárad Romániában van, érezze is itt magát mindenki románnak. A bizottság továbbá arra is gondolt, hogy tudják meg az itt lakó idegenek, hogy a román nemzetnek és kulturának is vannak nagyságai. Arra az ellenvetésre, hogy Arany, Deák Ferenc és br. Eötvös József neveit mégis meghagyhatták volna, Speranza kijelentette, hogy ő a magyar nevek eltörlését nem javasolta; a bizottság magyar tagjai őt nem informálták kellőleg br. Eötvös Józsefet illetőleg.

A bizottsági elnök fenti nyilatkozata teljesen nélkülöz minden törvényes jogalapot s így azt távolról sem tekinthetjük kielégítőnek. Azzal a ténnyel, hogy a törvényen kívüli módon összeállított bizottságba szemkiszúrából egy-két magyar bizottsági tag is került, a tisztán hatalmi fensőbbiséggel végzett uccakeresztelések törvényes alapot nem nyernek s így közmegnyugvást sem kelthetnek. Minden olyan intézkedés ugyanis, mely a városi önkormányzati szervek s így az államfenntartó és közterheket viselő polgárok teljes mellőzésével, sőt működésének megbénításával történik, a törvényesség helyére állít maradhat meg. Az Erdélyben még érvényes törvények az ily intézkedéseket a szabad választás útján megalakult városi képviselő testületnek, illetve az általa autonómjoggal megválasztott városi tanácsnak tartották fenn. Így szabadon érvényesülhetett a polgárok független akarata. S hogy ez így volt, s hogy a magyar világban a törvényes alapról e tekintetben soha el nem tértek, mutatja az, hogy olyan helyeken, hol a magyarság kisebbségben volt, soha egyetlen ucca sem nyert magyar vonatkozású elnevezést. Ezt minden erdélyi ember jól tudja. Vajjon ezt elmondhatni-e a román imperium szelleméről?

Rövid hírek mindenfelől

BERLIN. Az Orient-expressz, amely a Ruhrmegszállás ideje alatt Svájcban keresztül közlekedett, újabb rendelkezések értelmében újból a strassburg-stuttgarteri vonalon közlekedik.

BUDAPEST. Homonnay nemzetgyűlési képviselő sürgős interpellációt jegyzett be az újból elharapózott párbajmánia tárgyában.

BUDAPEST. Weltner Jakab eddigi védője, Györki képviselő helyett Vámbéry Rusztmetet bízta meg védelmével.

MOSZKVA. Lenin mauzoleumában, újságpapírba göngyölve, pokolgépet találtak, mely a mauzoleum felrobbantására volt szánva.

PRAGA. Pardubitzban (Csehszlovákia) robbanás több munkást megölt.

Duca külügyminiszter a katonai ellenőrzésről a szovjet elismerésének feltételeiről és Bulgáriáról

(Saját tudósítónktól.) A Brassói Lapok egyik legutóbbi számában részletesen megemlékezett arról a beszélgetésről, amelyet Duca külügyminiszter Laibachban az egyik budapesti lap munkatársával folytatott. A beszélgetésnek a katonai ellenőrzésről és Szovjet elismeréséről szóló részét most az alábbiakban alkalmunk van szó szerint is közölni.

— A katonai ellenőrzés kérdése nagyon érdekli a magyar közvéleményt, — mondta az újságíró — Magyarországon úgy tudják, hogy a kisantant részt akar venni az ellenőrzésben. Mi a véleménye Excellenciának erről a kérdéssel?

— A katonai ellenőrzés kérdését mi a magunk részéről Romániában úgy tekintjük, mint elvi kérdést. Mi azt kívánjuk, hogy ne határozzanak semmilyen kérdéssel a legfőképpen érdekelt felek részvétele nélkül. A multban is mindig elleneztünk a de nobis sine nobis politikát. Most nem óhajtok erről a kérdéssel bővebben nyilatkozni. A népszövetség genfi ülésén fogunk erről tárgyalni.

— Szovjetország elismerésének kérdése nem zavarja a kisantant harmóniáját?

— Régóta elhatároztuk, hogy ebben a kérdésben teljesen szabadon foglalkozunk állást érdekeinknek megfelelően, mert a kisantant államainak a helyzete nem ugyanaz. Már januárban, a belgrádi konferencián ilyen értelemben határoztunk és a legutóbbi konferenciánkon, Prágában megismételtük ezt a határozatot. Elég csodálkozom, hogy bizonyos újságok mindig felvetik ezt a kérdést. Ami Romániát érinti, ismeretes álláspontunk.

Mi nem vagyunk teoretikusan ellen, hogy Szovjetországot elismerjük, de a Szovjet elismerésének az a feltétele, hogy viszont a Szovjet részéről ismerjék el Románia mostani határait.

— Milyen a viszonya Romániának Bulgáriához?

— Bulgáriával jó viszonyban vagyunk és itt ismételném, hogy minden szomszédunkkal jó viszonyban óhajtunk élni. Ha még ezideig nem vagyunk jó viszonyban Oroszországgal, ez nem a mi hibánk.

„Kiről jelenthetem be, hogy megtagadta a szolgálatot?“

Vasúti tisztviselők az igazgató előtt

(Saját tudósítónktól.) Megemlékeztünk már a Brassói Lapok hasábjain a vezérigazgatóságnak arról a rendeletéről, amellyel a vasúti tisztviselők kiküldetési napi-dijait egyszerűen eltörölte s ezzel megfosztotta őket attól a csekély mellékjuttatástól, amellyel szegényes fizetésüket valamennyire javíthatták volna.

A brassói vasúti tisztviselők érezve a helyzet tarthatatlanságát a napokban mintegy harmincan küldöttségileg járultak a vezérigazgató elé.

A küldöttség vezetője Negulescu tisztviselő volt, ki beszédében kérte a vezérigazgatót, hogy járuljon közbe a díjak újból való kiutalása érdekében. Együttal kijelentette, hogy amíg ezt meg nem kapják, senki sem hajlandó közülük külső szolgálatra menni. Mikor beszédét elvégezte, az igazgató csak

annyit kért, hogy hány tisztviselőt jelentsen be a központban a szolgálat megtagadása miatt. Erre kijelentette Negulescu, hogy a tisztviselők mindnyájan szolidárisak egymással, s ha megtagadják a szolgálatot, azt egyetemesen teszik.

Az igazgatónak és vezérigazgatóságnak eljárása meglehetősen nemtörődomségről tesz tanúságot. Mikor minden vonalon óriási ugrásokkal szaladnak fel az árak, akkor fizetésemelés helyett redukálást rendelnek el s az amúgy is rosszul fizetett hivatalnokokat teljesen a nyomorba juttatják. S ha a szerencsétlen vasutasok helyzetük javítását kérik, akkor a legmesebb elzárkózást, a legridegebb elutasítást tapasztalják mindenütt. Pedig nyilvánvaló, hogy rosszul fizetett, elkésredett hivatalnokokkal nem lehet vasutaink nem épen rőzsás viszonyait megjavítani.

Nincs ellentét Macdonald és a francia álláspont között

GENF. (Saját tudósítónktól.) A Havas-ügynökség jelenti: A francia delegáció alaposan megvizsgálta Macdonald teljes beszédét, megállapította, hogy az angol és francia álláspontok között nincs alapvető ellentét. A franciák meg vannak győződve arról, hogy a népszövetségnek sikerül megteremteti az összhangot biztonság és leszerelés terve és a döntőbíráskodás eszméje között.

Veszedelemes rablók a hűvösön

A brassói törvényszék ítélte felelőssé

(Saját tud.) Veszedelemes rablóbanda állott többrendbeli lopás vádjával a brassói törvényszék előtt. Az öttagú banda fejei Joan Beerda és Josif Andrei ótóhám emberek, akik ez év áprilisában elloptak két mezőn legelő lovat s azt 20 ezer lefért eladták Botezán Miklós ótóhám gazdálkodónak, aki tudatában volt annak, hogy lopott dolgot vásárol. Nemsokára ezután elloptak egy kétezer lej értékű szekert. Május 5-6 között a rozsnjó-tohám utvonalon egy rozsnjó kereskedő szekerből kiloptak egy 120 kalapot tartalmazó ládát mintegy 20 ezer lej értékben s valamivel később Pusch Károly brassói kereskedő szekerből loptak le 54 flanelinget 19 ezer lej értékben.

A rendőrségnek végre is sikerült a jólszervezett bandát eltögnia s a törvényszék Soarec elnök vezetésével legutóbbi ülésén ítélkezett fölőtte. Joan Beerda-t egy évi togházra ítélték, Botezan Nicolae

ótohám gazdát orgazdaságért 6 hónapi, Moise Radut 3 hónapi togházra ítélte, míg Aron Nebangala-t telmentette. A rablóbanda többi tagja ellen köröző-levelet adtak ki. Joan Beerda ítélete jogerős, míg Botezan és Radu megtelebtezték azt.

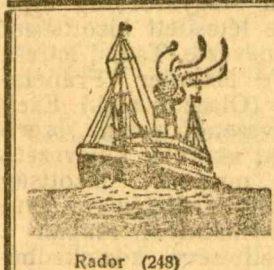
Herriot — Magyarországról

GENF. (Saját tudósítónktól.) Herriot néhány magyar újságíró előtt nyilatkozott, s a következőket mondotta:

— Ismerem Magyarországot és nagyrabecsülöm. Majdnem az egész országot beutaztam autón. Remélem, a magyar gazdasági rekonstrukció a legjobb eredménnyel fog járni, s elősegíti majd Közép-Európa gazdasági megerősödését. Örövendő fogok, ha a népszövetség munkája ebben az irányban minél eredményesebb lesz.

Duca tanácskozása Macdonalddal a besszarábiai kérdésről

GENF. (Saját tudósítónktól.) Duca külügyminiszter tegnap ebédre volt hivatalos, amelyet Macdonald rendezett. Az ebéden résztvettek: Herriot, Briand, Theunis és lord Harmsworth is. Ebéd után Duca külügyminiszter Macdonalddal Besszarábia kérdéséről hosszasan beszélgetett. Macdonald e beszélgetésről az újságírók előtt nyilatkozott, kijelentette, hogy Rakovszkyval történt tárgyalása után az a benyomása, hogy Oroszország nem készül háborúra. Duca holnap a Herriot által rendezendő ebédre vesz részt.

Rador (243)

Dél-Amerikába utazik most az egész világ

COSULICH LINE

BUKUREȘTI, Calea Griviței 181. triesti hajóstársaság hajóin.

FIÓKOK: Timișoara Strada I. C. Brătianu 18. Arad Strada Emineanu 40/a. Oradea-Mare Strada Sf. Ladislau 30. Cernăuți Strada Romana No. 14

HIREK

Vasárnap, szeptember 7.

Katolikus naptár: Pünkösd utáni tizenhar-
madik vasárnap. Regina. Protestáns naptár:
Regina. Görög naptár: augusztus 25. Bertalan.
Izraelita naptár: 5684. Elul 8.

A nap kei 5 óra 45 perckor, nyugszik 18 óra 41
perckor.

Legközlebbbi holdváltozás: holdtölte szeptem-
ber 13-án 9 órakor.

Időjárás: Néma javulás várható.

FARCADI SÁNDOR:

A Gyilkostó regéje.

Rebesgetik, hogy helye nemrég
Az erdők üdérkertje volt,
De jött a hegyek szennyes árja
S a selymes zöld pázsitra folyt.

S azóta: tó. Az üde berkek
Ma mind iszapban sünylenek —
Fölöttük bűzhödt száz hinárkóc
S undok varangysereg lebeg.

Pusztul is itt minden, mi szép s jó.
Fojtják a volt édent alul
S az égre is oly büzt okádnak,
Hogy röptében a sas lehull.

Ezer gyilok se hatna jobban,
Mint ők s förtelmük döglehe —
Azért is lett e szörnyű lápnak,
Tán, Gyilkostó az új neve.

Csak pár fenyő dacol velük még,
Fölszegve köztük szép fejét
S az izzó nap, mely sisteregve
A tó fölött zenitre lép...

A rozsdás kard

Egyik jóbarátom vetette föl a kérdést,
hogy vajjon a kultura, a szellemi és anyagi
haladás javítja-e az emberiséget, vagy meg-
rontja. Mindenképp érdekes kérdés, amire azon-
ban választ sokáig nem mertem adni. Las-
sanként az a nézet alakult ki bennem, hogy
az a civilizáció, amely nem áll az embersze-
retet utjában, a lelket csak nemesítheti. De
mivel az emberiség alaptermészete a kegyet-
lenség, az önimádás és a nagyravágyás, e
hármasság betegségnek javító gyógyszere nem
a civilizáció, hanem az a magasabb fok,
meggyőződéses lelkiélet, amely nemes célok
érdekében önfeláldozó, önzetlen martirokat
tud nevelni. Az emberség tragédiája az em-
berszeretet hiánya, amelyet a kultura fejlő-
dése nem pótolhat...

Múlt napokban, egy verőfényes délután
az erdő alján sétáltam. Utam egy sziklacso-
portozatnál bekanyarodott és alig haladtam
néhány lépést, mikor a sűrű lomboktól be-
árnyékolt hatalmas szikla tövében egymás-
hoz bizalmas közelségben egy fiatal párt
pillantottam meg. A váratlan látvány kissé
meglepett. Még nem vettem észre. Vajjon ne
térjek vissza?

A férfi szép daliás termetű katonatiszt,
aki a vele szemben álló bájos leánynak apró
fehér kezét gyöngéden szorongatta és hosz-
szan, boldogan, nézett annak szerelmes sze-
mébe. Lehet, hogy közeledő lépteim zajára,
vagy talán véletlenül egyszer csak felém pillan-
tott a főhadnagy ur. Kedvese kezét hirtelen
idegességgel elbocsátotta. A leány is
meglátott, s állónak tartotta, hogy kis-
sé hátrább vonuljon udvarlója előtt. Szegé-
nyeket akaratom kívül megzavartam.

De a főhadnagy feltalálta magát. Új
tárgyat talált a beszélgetésre: Kardját félig
kihúzta hüvelyéből, azután élénk taglejtéssel
magyarázni kezdett a leánynak. Látszott rajta,
hogy amit tesz és amit mond inkább arra va-
ló, hogy figyelmemet elterelje az előbbi
együttlét bizalmas jelenetétől.

Közeledtem feléjük.

Már csak néhány lépés választ el az ifju
pártól. Megállapíthatom, hogy kultúrlények.
Egy francia nyelvű képes folyóirat fekszik a
mellettük levő padon, a folyóiraton egy érté-

kes, kézzel himzett retikül. Aztán az ujjakon
csillogó karikagyűrű igazolja, hogy már je-
gyesek.

Tisztán hallom, amint a szelíd arcú le-
ány csengő hangon mosolyogva jegyzi meg
a kardpengére: Nini, hisz ez rozsdás!...

A rozsdá pedig nagy méreg, ha vérbe jut!
A főhadnagy, aki félelmetesnek és kegyet-
lennek akar feltűnni imádottja előtt, hogy vi-
tézi tekintélyét még inkább növelje, nagyké-
püsködve feleli:

— Igen... akit ezzel a karddal megseb-
zek, az a halál fia.

S a rideg szavakra a menyasszony sze-
mében egy pillanatra a kegyellenség szikrá-
ja villant meg.

— Nagyszerű! kiáltott föl lelkesülten. S
a csodálkozás és elismerés biztató mosoly-
ra vonult el ajkán, mintha így folytatta vol-
na: Hős vagy, férfi vagy! Ha kell vágjad,
szurjad, öld meg ellenfeledet! Így szereltek
látni te mítoszi alak!

Elszomorodva haladtam el az élni vá-
gyó, szerelemtől ittas fiatal pár mellett. És
ismét eszembe jutott az emberiség tragédiája,
az emberszeretet hiánya, amelyet a kultura
fejlődése nem pótol és nem javít. T. D.

— Inculetz és Nistor miniszterek Nagy-
váradon. Nagyváradról telefonálja tudósi-
tónk, hogy Inculetz besszarábiai és Nistor
bukovinai miniszterek erdélyi körutjukban
ma Nagyváradra érkeztek, s holnap utaznak
tovább Arad felé.

— Dr. Boross György körutja. Marosvásárhely-
ről jelentik: Dr. Boross György az unitárius egy-
ház püspökhelyettese Marosvásárhelyre érkezett és
itt megvizsgálta az unitárius egyház ügymenetét.
Innen nyárádménti körutra indul, hogy az ott levő
unitárius egyházközségek helyzetét és működé-
sét is ellenőrizze.

— Tanügyi zsarolás. Marosvásárhelyi tu-
dósítónk jelenti: A marosvásárhelyi állami
fiuliceumban két mértékkal mérik a beira-
tási díjakat. Egyes családok tanulógyermek-
keit csak úgy veszi föl az igazgató, ha a szü-
lők a beiratási díj dupláját fizetik le. Egy
másik sérelem az, hogy ha a tanulók felvé-
telük érdekében írásos kérvényt adnak be, ezt
az igazgató visszautasítja s kötelezi őket,
hogy külön e célra nyomtatott blankettát ve-
gyenek — természetesen tőle, s ezekre a
blankettákra írják a kérelmet. A megvételre
kényszerített úrlapok felesleges kiadást okoz-
nak a szülőknek, s így ez az intézkedés sé-
relmes és indokolatlan.

— A marosvásárhelyi tanárok sikeres vizsgája.
Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi taná-
rok és tanítók most fejezték be román nyelvű vizs-
gájukat. Uzor vizsgálóbiztos kijelentette, hogy a
marosvásárhelyi körzethez tartozó tanárok és ta-
nítók érték el a legszébb eredményt. A vizsgák
várákázáson felül jól sikerültek.

— A kolozsvári igazságügyi államtitkárság Pkv-
dalása. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Az eddigi
igazságügyi államtitkárság likvidációja már befeje-
zést nyert. Dr. Andru Viktor miniszteri tanácsos
a likvidációval kapcsolatban kijelentette, hogy a
bíróságok belső szervezetét szabályozó törvény élet-
beléptetése után az igazságügyminiszter rögtön meg-
adta a kolozsvári vezérigazgatóságának a szük-
séges utasításokat a likvidáció mikénti foganato-
sítására és így a likvidálást augusztus 31-én be-
fejezték.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Öngyilkos lett gróf Széchenyi Odón fia.
Konstantinápolyból jelentik: Gróf Széchenyi Odón
pasának Andor nevű egyetlen fia vidéki birtokán
agyonlőtte barátnőjét, egy gyönyörű szép örmény
leányt, majd maga ellen fordította a fegyvert és ö-
ngyilkos lett. A tett oka, hogy a család ellenezte a
natalok házasságát.

(*) Olcsóbban tud vásárolni, mint
bárhon a Klein József és Fia végkiárusí-
tásában.

— Megölte magát, mert családjának utolsó tag-
ja volt. Megdöbbentő tragédiának utolsó felvonása
játsszódott le múlt hó 31-én, Targu Ocna. A há-
boru-okozta tragédia áldozata egy virágzó család,
melynek utolsó tagja Hirsch Rachel mintegy két hét-
tel ezelőtt megmérgezte magát. Tettének oka az volt,
hogy hét tagból álló családját az 1917 évi bombá-
zásokor egyetlen egy gránát megölte s csak egye-
dül ő menekült meg. Rettenetes ideglázzal kórház-
ba szállították. Felépülése után többször akart ö-
ngyilkosságot követni, de mindannyiszor megaka-
dályozták tettének elkövetésében. Augusztus 15 kő-
rűn egy nagy adag szublimátot szerzett s szereteteinek
sírján megmérgezte magát vele. Hiába volt az or-
vosok minden igyekezte, a szerencsétlen nő két
heti rettenetes kínlás után meghalt. Temetésén
majdnem az egész környék lakossága részt vett.

— Haladnak a földosztási munkálatok Szatmár-
megyében. Nagykárolyi tudósítónk jelenti: Kismaj-
ányban, Orlácson, Bőrvényben és Dengelegen a
földosztási munkálatok végső befejezés előtt álla-
nak. A mérnöki munkálatokat teljesen bevégezték,
a kiosztással járó formalitások pedig egy héten
ocna megtörténnek.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Koszorúmegváltás. Sipos Mária elhalálozása
alkalmából volt osztálytársnői koszorúmegváltás cí-
mén 300 lejt adományoztak a zajzoni szegények-
nek.

(*) Idegtájasoknál, reumánál, köszvénynél,
elhajásodásnál cukorbetegségnél a FERENC JÓZSEF
keserűvíz rendkívül jóhatású hashajtónak bizonyul.

— Elzászi diákok Budapesten. Budapesti tudó-
sítónk jelenti: Tegnap délelőtt a bukaresti gyors-
vonattal elzászi kereskedelmi főiskolai tanulók ér-
keztek négy napra Budapestre. A diákok megtekintik
Budapest nevezetességeit és tanulmányi kirándulá-
sokat tesznek a Budapest környékén tekvő gyárak-
ban. Ugy hírlik, hogy távozásuk után akció indul
meg, hogy Budapestről is nagyobb diákcsoportot
küldjenek Franciaországba tanulmányutra.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Az éneklő eger. Bobsley amerikai milliomos
évek óta tanított egy egeret arra, hogy a közeli-
ben nevelt fülemile hangját utánozza. A dresszura
annyira sikerült, hogy az eger énekét nem lehet
megkülönböztetni a fülemilejétől. Bobsley leg-
utóbb az amerikai újságíróknak dróttalan telefonon
mutatta be a csodaeget énekét.

Tökéletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál.

— Prága válogatott—Kolozsvár válogatott 7:0
(4:0). A németországi szereplések után a kolozsvári
válogatott szerdán Prágában az ottani Spárta és
Szlávia játékosaiól összeválogatott prágai csapat-
tal mérkőzött 7:0, 4:0 arányú eredménnyel. Lázár
a kolozsvári kapus az első félidőben harminckilenc
tökös lázban védett, a második félidőben a tartalék-
kapus állott be. A turán az erdélyi fiuk öt gólt lő-
tek, ezek közül hármat Tritsch, aki nem halott,
hanem jobb ésszekötőt játszott.

— Könyvkedvelők figyelmébe. Bármely — bár-
hol hirdeteti könyv ugyanazon áron kapható nálam.
Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó
áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket ké-
rek Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozs-
vár.

(*) Használja ki a t. közönség Klein
József és Fia kiárusítását.

— Orvosi hr. Dr. Gai Gyula orvos (belgyő-
gyász, nőorvos) rendelését Kovásznán megkez-
dette.

— Elveszett. Egy bőrtáska számla egy kis
könyvvel elveszett. Becsületes megtaláló a bőrtás-
kát megtarthatja, csak a könyveket adja át Fejér
Jakabné üzletében Str. Porti 23.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

(*) A borszéki borviz az ás-
ványvizek királya. Nagyban eladás az
Aronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám
7. Üvegenként kapható a Frajli Orghidan
kapu-uccai fűszer- és csemege üzletében.

— Orvosi körökből. Dr. Ritter bór- és nembe-
tegsége szakorvosa vasárnap kávételeivel napon-
ként rendeli Hirsch-ucca 25. I. szám alatti rendelő-
jében, nőknek 1—tél 2-ig, férfiaknak délelőtt 11—2,
és este tél 8—fél 9 óráig.

(*) Olcsón és jól vásárolhat a Klein
József és Fia végkiárusításában.

— Modern Mozgó. Ma szombaton fut utóljára
»Arvák a viharban« című film. Ez a gyönyörű
és monumentális film sokáig emlékeztetésben marad
mindazoknak, akik az igazán szép filmeket szere-
tik. A Modern Mozgó jövő heti műsora a film-
művészet legpompásabb remekéből lett összeállítva.
Vasárnap a Maciste hívek részére 12 felvonásos
Maciste kép lesz vetítve. A gyermekvilág részére
pedig 6 felvonásos Fatty képet mutatnak be, jön: »Az
szony szívek«, Dorian-film. Főszerepben Várkonyi
Mihály.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Apolló Mozgó. Az Apocalypsis négy lovasa
még ma utóljára kerül bemutatásra. Holnap vasár-
napról fogva kerül egy nevető est kerül bemu-
tatásra. Főszereplő Harry Lloyd »O«-vel a vigjáték-
ban. »O« mint Fengerész 6 felvonásban. Ez a műsor
ki lesz egésztve szebbnél szebb vigjátékokkal 12
felvonásra. Szerdától kezdve kerül bemutatásra: A
Tutankhamen árnyékában! Vasárnap d. e. nagy gyer-
mekelőadás.

„Érezze magát itt mindenki románának“

Nagyváradon sincsenek többé magyar uccanevek — A törvénytelen városi „tanács“ törvénytelen intézkedése

NAGYVÁRAD. (Saját tudósítónktól.) Nagyváradon részben a városi tanács kebeléből delegált bizottság ült össze és a város összes uccáinak és tereinek új neveket adott. A bizottság tagjai a város részéről Vostinar János főjegyző, Mandra Demeter főügyész és Kőszeghy József főmérnök voltak. A régi magyar nevek közül mindössze Petőfi Sándor és Rimanóczy Kálmán neveit hagyták meg. Az új táblákat már el is készítették és a város lakossága megdöbbenve állapította meg, hogy Jókai, Arany János, Deák Ferenc s más magyar nevek végleg eltűntek az évtizedek óta neveikről elnevezett utcákról.

A bizottság elnöke Speranza jogakadémiai tanár volt, aki ez ügyben a Brassói Lapok munkatársának a következő nyilatkozatot tette. Az uccák elkeresztelésénél a bizottságot a román kultúra és a nemzet nagyságának szemelőtt tartása vezette, mert elvégre Nagyvárad Romániában van, érezze is itt magát mindenki románának. A bizottság továbbá arra is gondolt, hogy tudják meg az itt lakó idegenek, hogy a román nemzetnek és kulturának is vannak nagyságai. Arra az ellenvetésre, hogy Arany, Deák Ferenc és br. Eötvös József neveit mégis meghagyhatták volna, Speranza kijelentette, hogy ő a magyar nevek eltörlését nem javasolta; a bizottság magyar tagjai őt nem informálták kellőleg br. Eötvös Józsefet illetőleg.

A bizottsági elnök fenti nyilatkozata teljesen nélkülöz minden törvényes jogalapot s így azt távolról sem tekinthetjük kielégítőnek. Azzal a ténnyel, hogy a törvényen kívüli módon összeállított bizottságba szemkiszúrásból egy-két magyar bizottsági tag is került, a tisztán hatalmi fensőbbiséggel végzett uccakeresztelések törvényes alapot nem nyernek s így közmegnyugvást sem kelthetnek. Minden olyan intézkedés ugyanis, mely a városi önkormányzati szervek s így az államfenntartó és közterheket viselő polgárok teljes mellőzésével, sőt működésének megbénításával történik, a törvényesség helyreállításáig maradhat meg. Az Erdélyben még érvényes törvények az ily intézkedéseket a szabad választás útján megalakult városi képviselő testületnek, illetve az általa autonómjoggal megválasztott városi tanácsnak tartották fenn. Így szabadon érvényesülhetett a polgárok független akarata. S hogy ez így volt, s hogy a magyar világban a törvényes alapról e tekintetben soha el nem tértek, mutatja az, hogy olyan helyeken, hol a magyarság kisebbségben volt, soha egyetlen ucca sem nyert magyar vonatkozású elnevezést. Ezt minden erdélyi ember jól tudja. Vajjon ezt elmondhatni-e a román imperium szelleméről?

Rövid hírek mindenfelől

BERLIN. Az Orient-expressz, amely a Ruhrmegszállás ideje alatt Svájcban keresztül közlekedett, újabb rendelkezések értelmében újból a strassburg-stuttgarter vonalon közlekedik.

BUDAPEST. Homonnay nemzetgyűlési képviselő sürgős interpellációt jegyzett be az újból elharapózott párbajmánia tárgyában.

BUDAPEST. Weltner Jakab eddigi védője, Györki képviselő helyett Vámbéry Rusztemet bízta meg védelmével.

MOSZKVA. Lenin mauzoleumában, újságpapírba göngyölve, pokolgépet találtak, mely a mauzoleum felrobbantására volt szánva.

PRAGA. Pardubitzban (Csehszlovákia) robbanás több munkást megölt.

Duca külügyminiszter a katonai ellenőrzésről a szovjet elismerésének feltételeiről és Bulgáriáról

(Saját tudósítónktól.) A Brassói Lapok egyik legutóbbi számában részletesen megemlékezett arról a beszélgetésről, amelyet Duca külügyminiszter Laibachban az egyik budapesti lap munkatársával folytatott. A beszélgetésnek a katonai ellenőrzésről és Szovjet elismeréséről szóló részét most az alábbiakban alkalmunk van szó szerint is közölni.

— A katonai ellenőrzés kérdése nagyon érdekli a magyar közvéleményt, — mondta az újságíró — Magyarországon úgy tudják, hogy a kisantant részt akar venni az ellenőrzésben. Mi a véleménye Excellenciának erről a kérdéssel?

— A katonai ellenőrzés kérdését mi a magunk részéről Romániában úgy tekintjük, mint elvi kérdést. Mi azt kívánjuk, hogy ne határozzanak semmilyen kérdéssel a legfőképpen érdekelt részvétele nélkül. A múltban is mindig elleneztek a de nobis sine nobis politikát. Most nem óhajtunk erről a kérdéssel bővebben nyilatkozni. A népszövetség genfi ülésén fogunk erről tárgyalni.

Kiről jelenthetem be, hogy megtagadta a szolgálatot?

Vasuti tisztviselők az igazgató előtt

(Saját tudósítónktól.) Megemlékeztünk már a Brassói Lapok hasábjain a vezérigazgatóságnak arról a rendeletéről, amellyel a vasuti tisztviselők kiküldetési napi-díjait egyszerűen eltörölte s ezzel megfosztotta őket attól a csekély mellékjövedelemtől, amellyel szegényes fizetésüket valamennyire javíthatták volna.

A brassói vasuti tisztviselők érezve a helyzet tarthatatlanságát a napokban mintegy harmincan küldöttiséggel járultak a vezérigazgató elé.

A küldöttség vezetője Negulescu tisztviselő volt, ki beszédében kérte a vezérigazgatót, hogy járuljon közbe a díjak újból való kiutalása érdekében. Együttal kijelentette, hogy amíg ezt meg nem kapják, senki sem hajlandó közülük külső szolgálatra menni. Mikor beszédét elvégezte, az igazgató csak

— Szovjetoroszország elismerésének kérdése nem zavarja a kisantant harmóniáját?

— Régóta elhatároztuk, hogy ebben a kérdésben teljesen szabadon foglalkozhatunk állást érdekeinknek megfelelően, mert a kisantant államainak a helyzete nem ugyanaz. Már januárban, a belgrádi konferencián ilyen értelemben határoztunk és a legutóbbi konferenciánkon, Prágában megismételtük ezt a határozatot. Elégé csodálkozom, hogy bizonyos újságok mindig felvetik ezt a kérdést. Ami Romániát érinti, ismeretes álláspontunk.

Mi nem vagyunk teoretikusan ellen, hogy Szovjetoroszországot elismerjük, de a Szovjet elismerésének az a feltétele, hogy viszont a Szovjet részéről ismerjék el Románia mostani határait.

— Milyen a viszonya Romániának Bulgáriához?

— Bulgáriával jó viszonyban vagyunk és itt ismételném, hogy minden szomszédunkkal jó viszonyban óhajtunk élni. Ha még eideig nem vagyunk jó viszonyban Oroszországgal, ez nem a mi hibánk.

annyt kérte, hogy hány tisztviselőt jelentsen be a központban a szolgálat megtagadása miatt. Erre kijelentette Negulescu, hogy a tisztviselők mindnyájan szolidárisak egymással, s ha megtagadják a szolgálatot, azt egyetemesen teszik.

Az igazgatónak és vezérigazgatóságnak eljárása megdöbbentő nemtörődomségről tesz tanúságot. Mikor minden vonalon óriási ugrásokkal szaladnak fel az árak, a közfizetésemelés helyett redukálást rendelnek el s az amugy is rosszul fizetett hivatalnokokat teljesen a nyomorba juttatják. S ha a szerencsétlen vasutasok helyzetük javítását kerik, akkor a legmoverebb elzárkózást, a legridegebb elutasítást tapasztalják mindenütt. Pedig nyilvánvaló, hogy rosszul fizetett, elkésredett hivatalnokokkal nem lehet vasutaink nem épen rőzsás viszonyait megjavítani.

Nincs ellentét Macdonald és a francia álláspont között

GENF. (Saját tudósítónktól.) A Havas-ügynökség jelenti: A francia delegáció alaposan megvizsgálta Macdonald teljes beszédét, megállapította, hogy az angol és francia álláspontok között nincs alapvető ellentét. A franciák meg vannak győződve arról, hogy a népszövetségnek sikerül megteremmenie az összhangot biztonság és leszerelés terve és a döntőbíráskodás eszméje között.

Veszedelemes rablók a hűvösön

A brassói törvényszék ítélte felettük

(Saját tud.) Veszedelemes rablóbanda állott többrendbeli lopás vádjával a brassói törvényszék előtt. Az öttagú banda fejei Joan Beerda és Josif Andrei ótohán emberek, akik ez év áprilisában elloptak két mezőn legelő lovat s azt 20 ezer lefért eladták Botezán Miklós ótohán gazdálkodónak, aki tudatában volt annak, hogy lopott dolgot vásárol. Nemsokára ezután elloptak egy kétezer lej értékű szekert. Május 5—6 között a rozsnó-tohán utvonalon egy rozsnói kereskedő szekereből kiloptak egy 120 kalapot tartalmazó ládát mintegy 20 ezer lej értékben s valamivel később Pusch Károly brassói kereskedő szekereből loptak le 54 flanelinget 19 ezer lej értékben.

A rendőrségnek végre is sikerült a jólszervezett bandát elfognia s a törvényszék Soarec elnök vezetésével legutóbbi ülésén ítélkezett fölötte. Joan Beerda-t egy évi togházra ítélték, Botezan Nicolae

ótohán gazdát orgazdaságért 6 hónapi, Moise Radut 3 hónapi togházra ítélték, míg Aron Nebangala-t felmentette. A rablóbanda többi tagjai ellen köröző-levelet adtak ki. Joan Beerda ítélete jogerős, míg Botezan és Radu megtelebtezték azt.

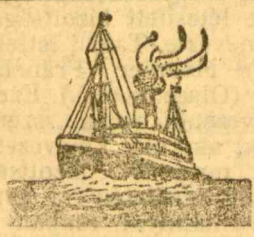
Herriot — Magyarországról

GENF. (Saját tudósítónktól.) Herriot néhány magyar újságíró előtt nyilatkozott, s a következőket mondta:

— Ismerem Magyarországot és nagyrabecsülöm. Majdnem az egész országot beutaztam autón. Remélem, a magyar gazdasági rekonstrukció a legjobb eredménnyel fog járni, s elősegíti majd Közép-Európa gazdasági megerősödését. Örövendeni fogok, ha a népszövetség munkája ebben az irányban minél eredményesebb lesz.

Duca tanácskozása Macdonalddal a besszarábiai kérdésről

GENF. (Saját tudósítónktól.) Duca külügyminiszter tegnap ebédre volt hivatalos, amelyet Macdonald rendezett. Az ebéden résztvettek: Herriot, Briand, Theunis és lord Harmvor is. Ebéd után Duca külügyminiszter Macdonalddal Besszarábia kérdéséről hosszasan beszélgetett. Macdonald e beszélgetésről az újságírók előtt nyilatkozott, kijelentette, hogy Rakovszkyval történt tárgyalása után az a benyomása, hogy Oroszország nem készül háborúra. Duca holnap a Herriot által rendezendő ebédre vesz részt.

Rador (249)

Dél-Amerikába utazik most az egész világ

COSULICH LINE

BUKUREȘTI, Calea Griviței 181. triesti hajóstársaság hajóin.

FIÓKOK: Timișoara Strada I. C. Bratianu 18. — Arad Strada Emineanu 40/a. — Oradea-Mare Strada Sf. Ladislau 30. — Cernaui Strada Romana No. 14

HIREK

Vasárnap, szeptember 7.

Katolikus naptár: Pünkösdi utáni tizenharmadik vasárnap. Regina. Protestáns naptár: Regina. Görög naptár: augusztus 25. Bertalan. Izraelita naptár: 5684. Elul 8.

A nap kei 5 óra 45 perckor, nyugszik 18 óra 41 perckor.

Legközelebbi holdváltás: holdtölte szeptember 13-án 9 órakor.

Időjárás: Néma javulás várható.

FARCADI SÁNDOR:

A Gyilkostó regéje.

Rebesgetik, hogy helye nemrég
Az erdők üdérkertje volt,
De jött a hegyek szennyes árja
S a selymes zöld pázsitra folyt.

S azóta: tó. Az üde berkek
Ma mind iszapban sulylenek —
Fölöttük büzhödt száz hinárcók
S undok varangysereg lebeg.

Pusztul is itt minden, mi szép s jó.
Fojtják a volt édent alul
S az égre is oly büzt okádnak,
Hogy röptében a sas lehull.

Ezer gyilkos se hatna jobban,
Mint ők s förtelmük döglehe —
Azért is lett e szörnyű lápnak,
Tán, Gyilkostó az új neve.

Csak pár fenyő dacol velük még,
Fölszegve köztük szép fejét
S az izzó nap, mely sísteregve
A tó fölött zenitre lép...

A rozsdás kard

Egyik jóbarátom vetette föl a kérdést, hogy vajon a kultúra, a szellemi és anyagi haladás javítja-e az emberiséget, vagy megrontja. Mindenkor érdekes kérdés, amire azonban választ sokáig nem mertem adni. Lassanként az a nézet alakult ki bennem, hogy az a civilizáció, amely nem áll az emberszeretet útjában a lelket csak nemesítheti. De mivel az emberség alaptermészete a kegyetlenség, az önimádás és a nagyravágás, a hármas betegségnek javító gyógyszere nem a civilizáció, hanem az a magasabb fok, meggyőződéses lelkiélet, amely nemes célok érdekében önfeláldozó, önzetlen martirokat tud nevelni. Az emberség tragédiája az emberszeretet hiánya, amelyet a kultúra fejlődése nem pótolhat...

Mult napokban, egy verőfényes délután az erdő alján sétáltam. Utam egy sziklacsoportozatnál bekanyarodott és alig haladtam néhány lépést, mikor a sűrű lomboktól beárnyékolt hatalmas szikla tövében egymáshoz bizalmas közelségben egy fiatal párt pillantottam meg. A váratlan látvány kissé meglepett. Még nem vettem észre. Vajon ne térjek vissza?

A férfi szép daliás termetű katonatiszt, aki a vele szemben álló bájos leánynak apró fehér kezét gyöngéden szorongatta és hosszasan, boldogan, nézett annak szerelmes szemébe. Lehet, hogy közeledő lépteim zajára, vagy talán véletlenül egyszer csak felém pillantott a főhadnagy ur. Kedvese kezét hirtelen idegességgel elbocsátotta. A leány is meglátott, s illőnek tartotta, hogy kissé hátrább vonuljon udvarlója előtt. Szegényeket akaratom kívül megzavartam.

De a főhadnagy feltalálta magát. Új tárgyat talált a beszélgetésre: Kardját félig kihúzta hüvelyéből, azután élénk taglejtéssel magyarázni kezdett a leánynak. Látszott rajta, hogy amit tesz és amit mond inkább arra való, hogy figyelmemet elterelje az előbbi együttlét bizalmas jelenetétől.

Közeledtem feléjük.

Már csak néhány lépés választ el az ifjú pártól. Megállapíthatom, hogy kulturlények. Egy francia nyelvű képes folyóirat fekszik a mellettük levő padon, a folyóiraton egy érte-

kes, kézzel himzett retikül. Aztán az ujjakon csillogó karikagyűrű igazolja, hogy már jegyesek.

Tisztán hallom, amint a szelíd arcú leány csengő hangon mosolyogva jegyzi meg a kardpengére: Nini, hisz ez rozsdás!... A rozsdás pedig nagy méreg, ha vérbe jut!

A főhadnagy, aki félelmetesnek és kegyetlennek akar feltűnni imádottja előtt, hogy vitézi tekintélyét még inkább növelje, nagyképpuskódva feleli:

— Igen... akit ezzel a karddal megsebez, az a halál fia.

S a rideg szavakra a menyasszony szemében egy pillanatra a kegyetlenség szikrája villant meg.

— Nagyszerű! kiáltott föl lelkesülten. S a csodálkozás és elismerés biztató mosolyra vonult el ajkán, mintha így folytatta volna: Hős vagy, férfi vagy! Ha kell vágjad, szurjad, öld meg ellenfeledet! Így szeretik látni te mítihosi alak!

Elszomorodva haladtam el az élni vágyó, szerelemtől ittas fiatal pár mellett. És ismét eszembe jutott az emberség tragédiája, az emberszeretet hiánya, amelyet a kultúra fejlődése nem pótol és nem javít. T. D.

— Inculetz és Nistor miniszterek Nagyváradon. Nagyváradról telefonálja tudósítónk, hogy Inculetz besszarábiai és Nistor bukovinai miniszterek erdélyi körútjukban ma Nagyváradra érkeztek, s holnap utaznak tovább Arad felé.

— Dr. Boross György körúta. Marosvásárhelyről jelentik: Dr. Boross György az unitárius egyház püspökhelyettese Marosvásárhelyre érkezett és itt megvizsgálta az unitárius egyház ügymenetét. Innen nyárádménti körútra indul, hogy az ott levő unitárius egyházközsegek helyzetét és működését is ellenőrizze.

— Tanügyi zsarolás. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi állami fiuliceumban két mértékkel mérik a beiratási díjakat. Egyes családok tanulógymeneteit csak úgy veszi föl az igazgató, ha a szülők a beiratási díj dupláját fizetik le. Egy másik sérelem az, hogy ha a tanulók felvételek érdekében írásos kérvényt adnak be, ezt az igazgató visszautasítja s kötelezi őket, hogy külön e célra nyomtatott blankettát vegyenek — természetesen tőle, s ezekre a blankettákra írják a kérelmet. A megvételtre kényszerített úrlapok felesleges kiadást okoznak a szülőknek, s így ez az intézkedés sérelmes és indokolatlan.

— A marosvásárhelyi tanárok sikeres vizsgálata. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi tanárok és tanítók most fejezték be román nyelvű vizsgájukat. Uzor vizsgálóbiztos kijelentette, hogy a marosvásárhelyi körzethez tartozó tanárok és tanítók érték el a legszebb eredményt. A vizsgák vázalkozáson felül jól sikerültek.

— A kolozsvári igazságügyi államtitkárság Pkv. dalása. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Az eddigi igazságügyi államtitkárság likvidációja már befejezést nyert. Dr. Andru Viktor miniszteri tanácsos a likvidációval kapcsolatban kijelentette, hogy a bíróságok belső szervezetét szabályozó törvény életbeléptetése után az igazságügyminiszter rögtön megadta a kolozsvári vezérigazgatóságának a szükséges utasításokat a likvidáció mikénti foganatosítására és így, a likvidálást augusztus 31-én be is fejezték.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Öngyilkos lett gróf Széchenyi Odón fia. Konstantinápolyból jelentik: Gróf Széchenyi Odón pasának Andor nevű egyetlen fia vidéki birtokán agyonlőtte barátnőjét, egy gyönyörű szép örmény leányt, majd maga ellen fordította a fegyvert és öngyilkos lett. A tett oka, hogy a család ellenezte a fiatalok házasságát.

(*) Olcsóbban tud vásárolni, mint bárhol a Klein József és Fia végkiárúsításában.

— Megölte magát, mert családjának utolsó tagja volt. Megdöbbentő tragédiának utolsó felvonása játszódott le mult hó 31-én, Targu Ocna. A háború-okozta tragédia áldozata egy virágzó család, melynek utolsó tagja Hirsch Rachel mintegy két hétet ezelőtt megmérgezte magát. Tettének oka az volt, hogy hét tagból álló családját az 1917 évi bombázások egyetlen egy gránát megölte s csak egyedül ő menekült meg. Rettenetes ideglázzal kórházba szállították. Felépülése után többször akart öngyilkosságot elkövetni, de mindannyiszor megakadályozták tettének elkövetésében. Augusztus 15 körül egy nagy adag szublimátot szerzett s szeretteinek sirján megmérgezte magát vele. Hiába volt az orvosok minden igyekezete, a szerencsétlen nő két hét rettenetes kínlás után meghalt. Temetésén majdnem az egész környék lakossága résztvevett.

— Haladnak a földosztási munkálatok Szatmár-megyében. Nagykarólyi tudósítónk jelenti: Kismajdényban, Gilvácson, Börvelyben és Dengelegen a földosztási munkálatok végső befejezés előtt állnak. A mérnöki munkálatokat teljesen bevégezték, a kiosztással járó formalitások pedig egy héten belül megtörténnek.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Koszorúmegváltás. Sipos Mária elhalálozása alkalmából volt osztálytársnői koszorúmegváltás címmel 300 lejt adományoztak a zajzoni szegényeknek.

(*) Idegtájsoknál, reumánál, köszvénynél, elhíjasodásnál cukorbetegségnél a FERENC JÓZSEF keserűvíz rendkívül jóhatású hashajtónak bizonyult.

— Elzászi diákok Budapesten. Budapesti tudósítónk jelenti: Tegnap délelőtt a bukaresti gyorsvonattal elzászi kereskedelmi főiskolai tanulók érkeztek négy napra Budapestre. A diákok megtekintik Budapest nevezetességeit és tanulmányi kirándulásokat tesznek a Budapest környékén tekvő gyárakban. Ugy hírlik, hogy távozásuk után akció indul meg, hogy Budapestről is nagyobb diákcsoportot küldjenek Franciaországba tanulmányra.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Az éneklő egér. Bobsley amerikai milliomos évek óta tanított egy egeret arra, hogy a közelében nevelt fülemile hangját utánozza. A dresszura annyira sikerült, hogy az egér énekét nem lehet megkülönböztetni a fülemilejétől. Bobsley legutóbb az amerikai újságíróknak dróttalan telefonon mutatta be a csodaeget énekét.

Tökéletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál.

— Prága válogatott—Kolozsvár válogatott 7:0 (4:0). A németországi szereplések után a kolozsvári válogatott szerdán Prágában az ottani Spárta és Szlaria játékosaiól összeválogatott prágai csapat-tal mérkőzött 7:0, 4:0 arányú eredménnyel. Lázár a kolozsvári kapus az első félidőben harminckilenc tokos lázban védett, a második félidőben a tartalék-kapus állott be. A turán az erdélyi fiuk öt gólt lőttek, ezek közül háromat Tritsch, aki nem halfot, hanem jobb ésszekötőt játszott.

— Könyvedvelők figyelmébe. Bármely — bárhol hirdeteti könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

(*) Használja ki a t. közönség Klein József és Fia kiárúsítását.

— Orvosi hár. Dr. Gai Gyula orvos (belgyógyász, nőorvos) rendelését Kovásznán megkezdette.

— Elveszett. Egy börtáska számla egy kis könyvvel elveszett. Becsületes megtaláló a börtáskát megtarthatja, csak a könyveket adja át Fejér Jakabné üzletében Str. Portu 23.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

(*) A borszéki borviz az ásványvizek királya. Nagyban eladás az Aronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Frații Orghidan kapu-uccai fűszer- és csemege üzletében.

— Orvosi körökből. Dr. Ritter bört- és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponta rendeli Hirsch-ucca 25. l. szám alatti rendelőjében, nőknek 1—tél 2-ig, férfiaknak délelőtt 11—2, és este tél 8—fél 9 óráig.

(*) Olcsón és jól vásárolhat a Klein József és Fia végkiárúsításában.

— Modern Mozgó. Ma szombaton fut utóljára »Arvák a viharban« című film. Ez a gyönyörű és monumentális film sokáig emlékeztetésben marad mindazoknak, akik az igazi szép filmeket szeretik. A Modern Mozgó jövő heti műsora a film-művészet legpompásabb remekéből lett összeállítva. Vasárnap a Maciste hívek részére 12 felvonásos Maciste kép lesz vetítve. A gyermekvilág részére pedig 6 felvonásos Fatty képet mutatnak be, jön: »Az szony szívek«, Dorian-film. Főszerepben Várkonyi Mihály.

— Hozzák a Tutankhamen-t Brassóba??

— Apolló Mozgó. Az Apocalypsis négy lovasa még ma utóljára kerül bemutatásra. Holnap vasárnap fogva kerül egy nevető est kerül bemutatásra. Főszereplő Harry Lloyd »O«-vel a vigjátékban. »O mint Tengerész« 6 felvonásban. Ez a műsor ki lesz egészítve szebbnél szebb vigjátékokkal 12 felvonásra. Szerdától kezdve kerül bemutatásra: A Tutankhamen árnyékában! Vasárnap d. e. nagy gyermekelőadás.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Tizenhét magyar darab az ősszel kezdődő newyorki színházi szezonban

NEWYORK. Amióta Gilbert Miller a világ színházi központjának proklamálta Budapestet, a magyar színdarabok ázsioja viharos emelkedést mutatott a newyorki színházi börtén és az ősszel kezdődő színházi szezonban olyan erővel vonulnak fel a magyarok, amiről a legvérmesebb fantáziával sem lehetett álmodni akkor, amikor Molnár Ferenc zsenije először fordította Magyarországot, a magyar név felé a világ legnagyobb színház-városának figyelmét. Tizenhét magyar darab szerepel az idei szezon programján, három régi és két új darabbal Molnár Ferenc vezet és ismert nevek következnek utána: Bíró Lajos, Lengyel Menyhért és Vajda Ernő és új embereként mutatkoznak be: Lakatos László, Fodor László, Vitéz Miklós és Timár Mihály. A neveket a newyorki World vasárnapi számából veszem és annak illusztrálására, hogy milyen tömbsen ír ma a newyorki sajtó a magyar színházról, lefordítom a World rövid cikkét, amely »From The Hungarian« cím alatt a színházi melléklet feltűnő helyén jelent meg.

— A kezdődő színházi szezonra beígért darabokról szóló előzetes felsorolás — írja a lap — minden évben változatos és színes studiumra szolgáltat alkalmat a nemzetiségek szembeállításával. A mostani seregszemle például annyi országot mutat, a mennyi határvonal maradt a háború után, beleértve a történetek szerint a skandinávokat is.

— Megtaláljuk a mindenütt jelenlévő angol drámát, amely néha finom és tökéletes, néha olyan komor, amilyen csak kitalál Thomas Hardy követőinek seregétől. Vannak »francia« boházataink, a melyek annyira fel vannak hígítva, hogy saját szerzőjük nem ismernék rá, vagy olyan drasztikusak, hogy elkövetők állandóan azzal kénytelenek védekezni, hogy »franciában nem hangzik olyan rossz... Megtaláljuk az orosz, cseh és olasz darabokat, amelyek váll-váll mellett futnak még mindig, mint ahogy egy pillantás mutatja. Egy ország azonban mindig kiemelkedik és megadja azt a domináló tónust, amely befolyásolja még a kabarék diszleteit és az újságok kirakatait is. És ebben az évben a tónus a magyar.

— Ugy látszik, hogy a kőszáló amerikai menagerek boldog vadászterülete — Budapest. Majdnem mindenki kéziratokkal a hóna alatt jön vissza, amelynek márkája »Molnár«, »Vajda« vagy »Bíró«. Ami persze nem jelenti azt, hogy a magyar írók közül sokan ne lettek volna ismertek az előtt a hirtelen özvénváz előtt.

— Itt van például Molnár Ferenc, aki a felejtetetlen Liliom óta minden szezonban szerepelt egy darabbal. (Nem felejtkezünk el az Ördögről sem, ez azonban már történelem.) A siker fokai váltakozók voltak, de legutóbbi produkciója, a »Swan« (A Hattyú) utban van ahoz, hogy versenytársa legyen az első diadalnak. Ebben az évben David Belasco magával hozta a »The Red Mill«-t (Vörös malom). A darab tanulmány a gonoszság romboló hatalmáról az emberi lélek felett, átítatva Molnár ironiájának és szánakozásának karakterisztikus egyvelegével. A Theatre Guild újra előadja a »The Guardsman«-t (Testőr) és Gilbert Miller megvette a »The Roman Feast«-et (Római lakoma). A »The Phantom Rival«-t (Farkas) szintén felújítják a zenei komédia terén tett némileg katasztrófális kirándulás után.

— Vajda Ernő darabjaival együtt érkezik, bárha kétséges, hogy fogadni fogja-e a »szerző, szerző« kiáltásokat a függöny előtt. Vajda magyar újságíró — írja egyik levelezőnk — és ezért szerény. Kriptikus következtetés, amelyet még vizsgálat tárgyává kell tenni. Vajda írta a »Fata Morgana«-t. Sikerét három másik darab fogja követni: »The Flare«, »Grounds for Divorce« (Válóperes hölgy) és »High C« (Magas C). Bíró Lajos két legsikerültebb európai darabjával, a »The Highwayman«-nel (Rablólovagok) és a »The Yellow Lily«-vel (Sárga lilium) szerepel. Lengyel Menyhért legújabb darabjával, az Antóniával képviselteti magát.

— Ezek a régiebb és megállapodottabb színpadi szerzők nemzetközi névvel rendelkeznek. A Broadwaynek azonban alkalma lesz felfedezni a fiatalabb magyar csoport több tagját is. Itt van például Fodor László, akinek »Navarrai Margit« című darabját »Succesful Despite Himself« (Aki akarata ellenére is érvényesül) cím alatt fogják adni. Itt van Orbók Attila, aki a »The Comet« (Üstökös) s Lakatos László, aki »Four Gentlemen in Dress Suits« (Négy frakkos ur) című darabbal érkezik. Vitéz Miklósnak is egy új darabja »Where is the Drama« (Hol van a dráma) címmel, amelyben talán Leo Ditrichstein fog fellépni. Timár Mihályt alig lehet úgy klasszifikálni, mint aki az ifjabb generációhoz tartozik, ő Magyarországot William de Morganja, aki hatvanéves korában írta első darabját. A darab Newyorkban egészen új, annyira, hogy a címet még le sem fordították. Ma még így áll a cím: »Boldizsár pupos«, rejtélyes és színes vinyetta, amely ki van szolgáltatva most az angol fordító kényekedvények.

— Az Offenbach-operettnak is lesznek magyar vonásai. Faragó Jenő és Nádor Mihály Schubert

»Blossom Time«-jának (Három a kisleány) mintájára könnyű operettre írták át melódiáit. Látható, hogy ez az év határozottan magyar év lesz.

Fodor Nándor.
— Magyarországon beszűntették a színházi szabadjegyeket. Budapesti szerkesztőségünk jelenti: A színházgatók szövetsége elhatározta, hogy tekintettel az általános drágaságra, a színházi szabadjegyek kiadását a jövőben beszűnteti.

— Németh Mária bécsi bemutatókozása. Németh Mária a budapesti Operaház kiváló énekesnője szeptember második felében mutatkozik be a bécsi operában. A művésznő az Aidában, vagy a Troubadourban fog fellépni.

SPORT

Vasárnapi sportprogram

Brassóban a kétnapos ünnepen az Ivria rendező közreműködést 11 ezüst és 11 bronz éremért a Lomás BFCR és Coltea egyesületével. A mérkőzések mind egyike nap 3 és 5 órákor kezdődnek. Kolozsváron a KCFR pályamegnyitója alkalmából szintén mérkőzés lesz a Kínzsy, KCFR, Victoria és KAC csapatai között. Nagyváradon közös mérkőzések lesznek a Stotter-serlegért, melyeken a Hagigibor Kolozsvárról, Sámson Máramaroszigetről, a Makkabea Nagyváradról és a Kadimah Temesvárról vesznek részt. Aradon, Temesváron és Nagyszebenben bajnoki mérkőzések lesznek. Székelyudvarhelyen az MSE játszik a Hargittával.

(x) Numa tervet. A finn olimpiai bajnok trainingben tízezer métert 29 p 43 mp alatt futott és komolyan készül arra, hogy a stockholmi versenyen megdöntse Ritola világrekordját, mely 30 p 23,2 mp. Ha ez a terve sikerül, 1500 méterrel tízezer méterig minden világrekordnak ő lesz a birtokosa.

(x) Dána atlétikai bajnokságai. 100 m. Schieng 11.1 mp. 200 m. Tmelsen 22.7 mp. 400 m. Jensen 31 mp. 800 m. Jensen 2 p 01.3 mp. 1500 m. Larsen 4 p 13.2 mp. 5000 m. Hausen 15 p 37.2 mp. 10000 m. Berg 33 p 24 mp. 110 m gát Thorsen 15.9 mp. 4-szer 100 m staféta, Sparta 43.3 mp. 4-szer 400 m staféta K. I. J. 23 p 28 mp. Távfugrás Burgmann 648 cm. Magasugrás Nessens-Schmidt 170 cm. Rúdugrás Jørgensen 350 cm. Gerely (két kézzel) Möller 87.23 cm. Diszkosz (két kézzel) Jensen 74.81 cm. Selydobás (két kézzel) Johansen 23.41 m. Kalapácsvetés Hagemeister 44.15 m.

MEZŐGAZDASÁG

Milyen szabályokat kell követni a Magyarországra való állatszállításnál?

BUKAREST. (Saj. tud.) A CFR, vezérigazgatósága közli az alábbi rendszabályokat, amelyek a magyar államvasutakon érvényben vannak. Hogy elkerülhetők legyenek azok a kellemetlenségek, melyek állatok és állati nyerstermékek Magyarországra szállításánál vagy az országon való átvitelénél az előírt rendszabályok be nem tartásából származnak.

Szárnyas, nyul, méh, hal szállítmányok bevitelére vagy átvitelére nincs semmiféle bizonyítványra szükség.

Eleven szárnyasok csak a budapesti földmívelésügyi minisztérium különleges engedélye alapján vihetők be, vagy át.

Lovak, szamarak és öszvérek bevitelére a földmívelésügyi minisztérium engedélye szükséges.

Versenylovak valamely lótenyésztő egyesület vagy urlovas társaság bizonyítványa alapján vihetők be. A bizonyítványt a társaság elnökének kell aláírnia, az egyesület pecsétjével ellátni. A bizonyítványból ki kell tűnnie a tulajdonos nevének és lakhelyének, a ló nevének, származása leírásának. Csatolni kell azonkívül állatorvosi bizonyítványt, amelyből ki kell tűnnie, hogy a ló egészséges s származási helyén 10 napon belül semmiféle betegség sincs.

Hasított patájú állatok csak a földmívelésügyi miniszter engedélyével vihetők be vagy át.

Külön engedély nélkül vihetők be azok a szállítmányok, melyek át vagy lerakás nélkül jutnak rendeltetési állomásukig és pedig:

Szarvasmarhák és juhok, melyek a budapesti vagy soproni marhavására vannak szánva vágatási célra.

Sertések vágatásra a budapesti sertésvásárra, illetőleg a sertésközbárára.

Tenyész és haszonélvezeti állatok a budapesti tenyész és haszonélvezeti állatvásárra, Kőbánya, alsópályaudvarig.

A nagytényei, soproni és szegedi vásárra szánt sertések.

Bármilyen hus vagy levágott szárnyas csak a földmívelésügyi minisztérium engedé-

lyével vihető be vagy át. Hasonlóképp engedély kell prémes vagy nyersbőrök, csontok, szaru, pata, belek szállításához.

Más nyers állati termékek be- illetőleg át vihetők, ha a származási helyükről kiadott bizonyítványból az tűnik ki, hogy ott nincs járványszerű betegség.

Az állatbetegségek terjesztésére alkalmas anyagoknak: mint szalmának, polyvának, korónak, háncsnak bevitelére vagy átvitelére tilos.

Olyan esetekben, mikor szénát vagy szalmát csak iparcikknek (üveg, zománc, vagy vasedények) csomagolására használnak, a szállítmányok csak a küldeményeknek a határállomásokon történt átvizsgálása után vihetők be.

A származási igazoló iratoknak a rendőrhatalósági, állatorvosi bizonyítványon kívül tartalmazniuk kell a származási községet, megyét és országot, az átadási állomást és az áru rendeltetési helyét, a szállítmány tartalmát, az áru faját és minőségét, a csomagok számát. A bizonyítványok hiteles magyar fordítása, amennyiben nincsenek magyarul kiállítva, minden esetben csatolandó.

Arak a külföldi tejpiacokról

Ausztria: Vaj beltől 55—60000, dán 74—75000 hollandi 64—66000, sajt emmenthal 52—50000, gonda és érdem 26—27000 osztrák korona.

Svájc: Vaj 4.40—4.60, sajt emmenthal 3.25—3.35 svájci frank.

Németország: Vaj 360—372 aranyárka, bajor emmenthal sajt 340—350, tilsit 210—220 aranyárka.

Dánia: Vaj (mult hétén 5.74) 5.57 korona Hollandia: Vaj 2.23—2.39, sajt teljes zsíros 1.24—1.46, 30 százalékos 1—1.16, 20 százalékos 0.80—0.90 holland forint.

Olaszország: Vaj 19—20, sajt gorgonzola 8.50—Strachma 7.25, emmenthal 7.50 lira.

Franciaország: Vaj normand 12—13.80, bretegne 11.80—13.26, sajt gruyer 10 francia frank Irányzat csendes.

Csehszlovákia: Vaj külföldi 34, beltől 29, főző 20, sajt trappista 10.50—12.00, roquetort 12.00—14.00, juhturó 8.00—10.00 csehslovák korona.

Magyarország: Arak termelőknél minden költséggel együtt értendő, 1000 koronákban: Vaj legfinomabb 48—50, szövetkezeti 39—42, keménysajt trappista I. 24—25, II. 18—20, magyaróvári I. 25—26, II. 20—26, illmutzi teljes zsíros 28—28, emmenthal 45—47, golyó 34—35, roquetort 38—38, tehénsajt sovány 2.5—2.5, tehénturó, édes asztali sovány, 1—1.20, II-rendű 0.8—1.20, juhmolya teljes zsíros 18—20, juhturó teljes zsíros 23—25, keverturó 18—18, kazeln I. 10—16, II. 8—8, tej fogyasztási kicsinyben 3.3—6.4, tejszín 24—24, tejtél 12—14.

(—) A temesvári kertészkongresszus. A Temesváron augusztus hó végén megtartott kertészeti kongresszuson a többiek közt kertészeti tanfolyamok és iskolák szervezésével, kísérleti és tanulmányi telepek létesítésével, külön kertészeti igazgatóság felállításával a földmívelésügyi minisztériumban, a virágkereskedelem szabályozásával és a vágott virágok behozatalának legalább tíz évre való betiltásával foglalkoztak.

(—) Budapesti loárak augusztus hó végén. Felhajtás 587 darab, eladva 190 darab. Arak magyar koronában: Nyerges lovak darabja 6.5 millió, ígás lovak nehéz, darabja 7—9 millió, ígás lovak könnyű, 5 millió, másodrendű darabja 0.5—5 millió, vágott lovak 0.5—4 és fél millió, szamár 1.2 millió, öszvér 2.5 millió. Irányzat lanya.

Mélyen megsomorodott szívvel tudatjuk úgy a magunk, valamint az összes rokonok nevében, hogy a forrón szeretett jó édesanya, szeretett testvér és rokon

Papp Julcsa

hosszas szenvedés után szept. hó 5-én életének 64-ik évében csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait f. hó 7-én délután 4 órákor a ref. temető halottas házából helyezték örök nyugalomra.

Brassó, 1924. szept. hó 5-én.

A gyászoló család.

Nyugalma legyen csendes, emléke áldott!

KÖZGAZDASÁG

„Belső fogyasztásra“

Visszaélések a határállomásokra való szállításoknál

(Saját munkatársunktól.) Jeleztük annak idején, hogy a CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, hogy a határállomásokra és kikötőkbe feladott olyan küldeményekről, melyek nincsenek továbbszállításra szánva, hanem belső fogyasztás részére kerültek forgalomba, a fuvarlevélre rá kell vezetni azt a jelzést, hogy „Belső fogyasztásra“ (Pentru consumul intern). A külföldre szánt árután ugyanis dupla fuvardíjat számítanak a úgy, ha nincs rajta a fuvarlevélre a jelzés, a díjat duplán kell fizetni. Ennek a rendelkezésnek gyakorlati alkalmazása igen sok anomáliára vezetett a kereskedőknek érzékeny károkat okozott.

A CFR vezérigazgatósága eleget tett a formának. Kifüggesztette a rendelkezést a vasúti állomásokra, így akarván ezt az egész lakosság tudomására hozni, nem gondolt azonban arra, hogy sokan vannak, kik történetesen adnak fel árut a nem járnak az állomásra. Így persze nem szereznek tudomást a rendelkezésről, s a címzett csak azt veszi észre, hogy dupla díjat kell fizetnie.

Van különben igen sok olyan szállítmány, amely önmagában bizonyítja, hogy helyi fogyasztásra van szánva. Főzések és gyümölcsfélék, homok, kő ritkán kerülnek továbbszállításra. Előfordult azonban már nagyon kedélyes eset is; egy holttestet szállítottak Bukarestből Galacba a családhoz és mert a szállítólevélre nem volt ráírva, hogy „belső fogyasztásra“, a galaci állomás dupla szállítási díjat szedett be. Hát hogyan tehetné volna oda szegény emberek a holttestnél azt a jelzést, hogy belső fogyasztásra van szánva?

Az érkező állomásfőnököktől megtagadták azt a jogot, hogy az áru megérkezésekor állapítsák meg annak rendeltetését. Ez állomásfőnökök pedig jelentették, hogy igen gyakran történnek jogos felszólítások. Az igazságtalanságok mégis fennállnak, s a címzetek panaszkodnak emiatt, amely sok pénzükbe kerül. Ha a CFR-nek nincsen titkára helyi szerveiben, találjon más megoldási módot, de nem engedhető meg, hogy olyan igazságtalanság és igazságtalanság továbbra is fentartassék, amelyet maguk a CFR szervezetek állapítottak meg. Nem kellene, hogy szabad legyen, hogy az állam nátelessze azt a gyanút, hogy különböző csapófalvai jog nélkül szed be oly összegeket, amelyekhez csak hibázt a a népességre való rátekvésesek jut.

Aranykorona-bankjegyek lesznek Magyarországon

Egy magyar pénzügyi tekintély nyilatkozata a Brassói Lapoknak — Javulás várható az ország közgazdaságában

SZOVATA. (A Brassói Lapok munkatársától.) Erdély legkiecsesebb és legnagyobb fekvésű fürdőjét mint minden évben, az idén is elárasztották külföldi vendégek, akik között sok magyar is volt. Így néhány napig Szovátán tartózkodott. Vásárhelyi Kálmán dr., Magyarország egyik legnagyobb bankjának ügyvezető igazgatója, a Pénzügyi Központ ügyésze, akit közgazdasági érdemeiért a kormányzó nemrég kormányfőtanácsossá nevezett ki.

A szovátai parkban találkoztam vele és a beszélgetés pár perc múlva Magyarországra és a magyar viszonyokra terelődött.

— Hogyan fogadják Magyarországon az aranykoronát?

— Az aranykorona sajnos, egyelőre csak elvben van meg, csakhogy az állam igyekszik minden vonalon keresztül vinni. A magánosok csak ott fogadják el, ahol érdekeikkel nem áll ellentétben a fizetések azonban még mindig nem aranykorona alapon történnek. Ez végzetes hiba lehet, hogy a kormány nem fogja meg kellő erővel a kérdést és nem intézi úgy el, hogy az amennyire lehet, semmi kívánni valót ne hagyjon maga után. Borzasztó elgondolni is, milyen újabb gazdasági katasztrófa származik majd abból, hogy a fizetések alkalmá-

zotak papirkoronában kapják fizetésüket, viszont kötelezettségeiknek aranykoronában kötelesek eleget tenni.

— Olvastuk méltóságos uram, hogy a Tébe sok milliárdos hitelt ajánlott fel a kormánynak. Mire használják majd fel ezt a pénzt?

— Ugy tudom, a gazdasági konszolidáció folyamatát kezdetét tulajdonképpen a régi államadosságok rendezése vezeti be. Ha ez a hír igaz, akkor a Tébe pénzt az államadosságok fizetésére fordítja a kormány, ami nemcsak belső, de külföldön is rendkívül jó hatást keltene. Mint Vass József dr., a miniszterelnökhelyettes a napokban kijelentette, az állam okvetlenül hozza akar kezdeményezni az építő munkához, másrészt segíteni akar az elbocsátott tisztviselőknél is, nagyon valószínű, hogy a Tébe milliárdjaiból ezekre a célokra is jutna pénz, mindenesetre legjobban jellemzi a gazdasági konszolidáció munkájának előrehaladását, hogy a kormánynak, amely egy évvel ezelőtt nem tudott még pénzt kapni, ma ilyen tekintélyes összeget ajánlana fel.

— Lesznek-e a külföldön Magyarországon aranykorona-jegyek?

— Ebben a kérdésben még nem határozott a kormány, a könnyebb számítás lehetőség miatt és a külföldre való tekintettel valószínűleg nyomai a pénzügyi kormány, helyesebben a jegybank aranykoronáról szóló bankjegyeket. Bizonyos azonban az, hogy a régi papirkoronákat forgalomból kivonni vagy értékesíteni egyelőre teljesen lehetetlen, mert olyan pénzügyi állana be, ami megbénítaná egész gazdasági életünket. A régi értékeknek forgalomból való kivonása csak fokozatosan történhet meg és csak akkor, ha megfelelő számú aranykoronabankjegy áll rendelkezésre.

— Milyenek látja igazgató ur a jövő gazdasági évet?

— Lényegesen könnyebb lefolyású lesz mint az idén, hacsak defektet nem kap a most megkezdett pénzügyi politika. Az első hónapok nyomorának és pénztelenségének sok lesz még az áldozata, de a fél folyamán már jólesően érezeti hatását a pénz stabilitása és növekedő vásárló ereje. Meg vagyok győződve arról, hogy mához egy évre, mint egy rossz álomra gondolunk majd az idei esztendő rettenetes gazdasági közelharcaira.

— Nem lát lehetségesnek és eredményesnek méltóságod egy román-magyar gazdasági együttműködést?

— Nincs még két olyan ország Európának, amelyek olyan sok és szép eredményt érhetnek el együtt, mint Magyarország és Románia. Románia iparának és kereskedelmének szüksége van Magyarországra, amely elsősorban piac is, de mint transitort is rendkívül fontos jöhetne számítás-

ba. Egy román-magyar pénzügyi egyezmény a kölcsönös elszámolások megkönnyítésén kívül a két ország pénzének stabilizálódását és biztonságát eredményezné. Erre pedig mind a két országnak igen nagy szüksége van.

A MAI PÉNZPIAC

Péntek, szeptember 5.

A világpiacon határozatlan ingadozás.

A belföldi piacon teljes a tájékozatlanság s a bizonytalanság miatt a piacon időről időre változó, kapkodó ideges hangulat alakul ki. Általában érezhető a nyomorító pénzügyi, üzleti körítés alig fordul elő, kínálat inkább van, vevő azonban nem akad. Dőlire valamivel javult a helyzet, az izgalmas kapkodás megnyugodni látszik. Dőlő középárfo-lyamok: egy svájci frank 35.75 lej, egy dollár 187, egy angol font 847, egy olasz lira 837, egy csekkorona 5.62, egy francia frank 10, egy lejért 375 osztrák és 390 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárlatban a tegnapi zárástól való eltérések.) Nyitás. Egy dollár 5.31 (+ fél), egy angol font 23.68 (-3 és fél), száz francia frank 28.07 és fél (-12 és fél), száz olasz lira 23.33 és háromnegyed (+ 8 és háromnegyed), száz csekkorona 15.90, száz dinár 7.— (+0.08), száz lej 2.75 (-2 és fél), tízezer magyar korona 0.69 és fél (-), tízezer osztrák korona 0.74 és háromnegyed (-0.0015), száz járadék márka 120 és egyen-nyed (- egyen-nyed).

(→) Az oldium elcsúszása. Ahol a szőlőkben Oldium lép fel, ott a következő oldattal kell permetezni: 100 liter tiszta vízhez 2 kg. rézgálicot 99 százalékos és másfél kg. zsíros oltatlan meszet adunk. Erős, vagy túlmeleg időjárás esetén a következő oldat ajánlatos: 100 liter tiszta vízhez 2 kg. rézgálic 99 százalékos és 1—1 és egyen-nyed kilogramm zsíros oltatlan mesz. Minél több mesz van az oldatban annál tartósabb az, de viszont annál gyengébb is a hatása. Az oldat elkészítésénél ajánlatos az adagok pontos kimérése és a Turnerol papir használata. Hogy a permetezőlé jobban tapadjon a levélre, ajánlatos a vízben előzőleg kevés szappant feloldani.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: „Brassói Lapok“ nyomdája.

Baumgarten Géza Marosvásárhely, Fő-tér.

BÚTORÚZLET Telefon: 194. **VARRÓGÉPÚZLET** Telefon: 114.
Füredő tulajdonosoknak árenda. — Heverők, ágybetétek, hajlított székek, zománcolt hálozobák, jutányos áron. — TELJES LAK-BERENDEZÉSEK.
Kedvező fizetési feltételek! 543

Metallum Kereskedelmi és Ipari R. T.

Telefon: 477 SIBIU — NAGYSZEBEN BASTYATÉR 3. Telefon: 477

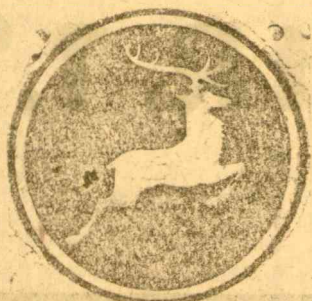
Az Első
Román Kés- és Acélárugyár:
Simon Retenbacher seel. Wwe.
& Söhne Linz a/D. R. T.
Nagyszében

képviselője és lerakata:

Kés, Olló, Kasza, Sarló, Fanyelű bicska, Évőeszköz.

RUDOLF BÄCHER ekegyár
Roudnice — Cseh-Slovakia
képviselője és lerakata:
Egyetemes ekék, Váltó ekék,
Kapáló ekék, Boronák, Üllők.

709

A valódi
Schicht „Szarvas“ védjegyű szappan
kiméli értékes fehérneműjét.

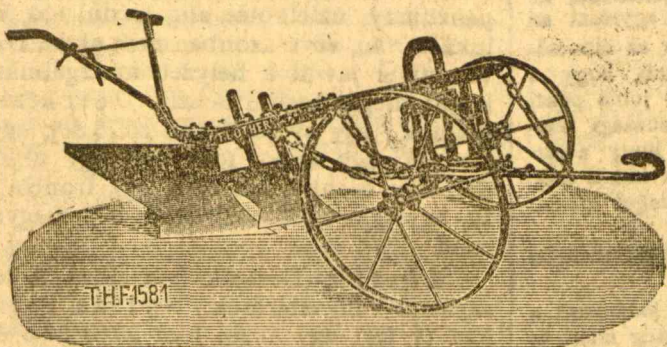
714

Erdélyi szász gazdasági egyesület

GÉPOSZTÁLYA

Központ: NAGYSZEBEN, SÓ-ucca 22.

Fiókok: **MAROSVÁSARHELY** **SEGESVÁR** **MEDGYES**
 Kálvintér Bajor-ucca Laktanyatér

állandóan raktáron tartunk

Ekék acélból
váltó és egyetemes
Ekék fagerendéllyel
váltó és bácskai
Ekefejek acélból
váltó és egybarázdás
Ekecsavarok
mindennemű
Vasboronák
rendkívül olcsón

Rétigyalu
Szöllőprések
Szöllőzúzók
Gyümölcsörölők
Pálinkafőző-üstök
Borszivattyúk
Triőrök, gabonának
Triőrök, lencsének

legjobb minőségben
és versenyképes árak
mellett:

Szecskaágók
Répavágók
Tengeriszár-apri-
tógépek
Vetógépek
Műtrágyaszórógépek
Rosták
Tengeri morzsolók
kézi- és géphajtásra
Burgonya-szedógépek
Tejfölözógépek
Tejszállítókanak
Malomkövek
Benzinmotorok
2-22 lóerőig.

Azonnali belépésre keresünk butorgyári gya-
korlattal rendel-
kező **perfekt butordetailrajzoló**
lehetőleg **iparművészt**. — Ajánlatokat skicz
és detailrajz melléklettel kérünk. Személyes
megjelenés nem szükséges. **REICH** butor-
gyár Timişoara, Józsefváros. 712

17025—924 tan. szám.

Hirdetmény.

A városi tanács határozata folytán a Károly herceg (volt Kolostor) ucca 38. sz. alatti városi házban levő üzlethelyiség egy évre bérbeadatik nyilvános szóbeli árlejtés után.

Ezen árlejtés megtartatik f. é. szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor a városi gazdasági hivatalban (Ötvös-ucca 5 sz. II. em. 3 ajtó). A kikiáltási ár 15.000 Lei. A házber egész évre az árlejtés megtartása után mindjárt a városi pénztárba befizetendő.

A közelebbi árverezési és bérszerződési feltételek az árverés napjáig naponta a hivatalos órák alatt a városi gazdasági hivatalban betekintheők.

Brassó, 1924. augusztus 27-én.

5556

A városi tanács

Legtökéletesebb, legizlésebb
hálószoba és egyéb
butorok, amerikai
irodai berendezések

FODOR TESTVÉREKNEK

a Falpari és Árukereskedelmi R.-T. Ierakata.

TÂRGU-MUREŞ, KORZO-KÖZ

9600

Szeszgyár-hírlap.

SFT.-GEORGHE (Sepsiszentgyörgy) város közepén fekvő Kupferstich-féle, üzemben levő szesz- és ecetgyár, nyolc szobás lakás, irodahelyiség- és gazdasági épületekkel stb. bérbeadó. Írásbeli ajánlatok BRASOV, HOSSZU-U. 15. sz. alatti vasútiútba küldendők, hol a tervrajz és leltár megtekinthetők.

5581

FORDSON-TRACTOR

3vasu Sack ekével legolcsóbb napiáron

FORDSON
alkatrész
raktár!

Bartha Árpád

Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy.

5600

TUSNÁDFÜRDŐ

Alhavas klimatikus gyógyhely.

Direct vasúti összeköttetés Brassóval, posta, villanyvilágítás. — Mérföldekre terjedő ősfenyvesek. Szénsavas, vasas, sós, hideg és meleg fürdők, ivókurák. Szobák szeptember 1-től 25—50% engedménnyel kaphatók.

Igazgatóság.

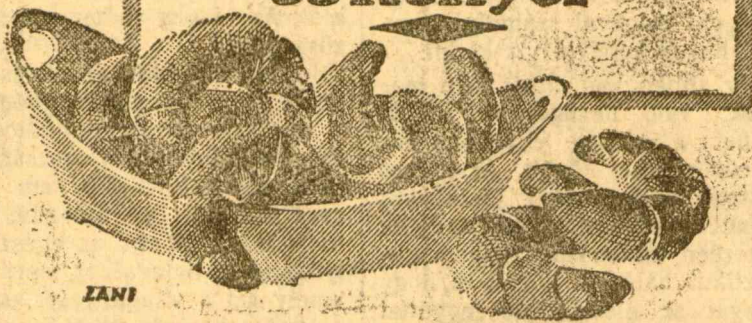
5486

Fedezze őszi szükségletét**Olcsó
árak**

Selyemszövet
Gyapjuszövet
Kabátplüs
Sifon
Barchet
Szőnyeg
Butorszövet
és cipőkben

**Olcsó
árak****„Au Printemps de Bukarest R. T.”****Brassó****(Ezelőtt MISSIR R. T.)**

Brassovia Maláta-vajkifli és kenyér

HOLGYEK!

Eredeti párisi és bécsi
modell, Pán, Cilin-
der és bársony
kalapok érkeztek.

Megtekinthető vé-
telkötelezett-
ség

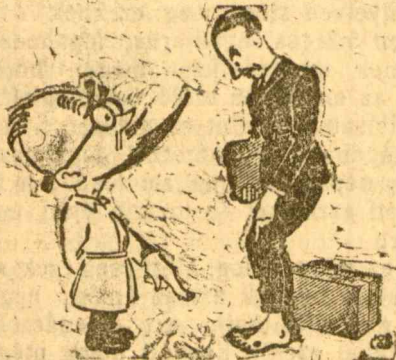
nélkül, míg a készlet tart.

K.

Szabó Rózsika,
Brassó, Kapu-ucca 40. sz.

(Kívágni!)

(Folytatása következik.)

Dr. Irtó Pál rendelőjében.

De kedves barátom, ha az Ön tyukszemét leakarnám operálni, fűrésze, vagy vésőre lenne szükségem. Ezek már nem is tyukszemek, hanem valószínű telefon kagylók. Ezekkel egész bátran csont és szarugyárat is alapíthatna. Ha nem volna a világon a millió és millió esetben bevált Kukirol, én magam, Dr. Irtó Pál világ-hírű kukirológus sem tudnék Önnek tanácsot adni. De ne felejtse a dalt: „Kukirol az élet sója, lábaid tyukszemtől megója”. Vegyen azonnal a legközelebbi gyógyszerárban, vagy droguériában egy doboz Kukirolt és pár nap alatt óriási tyukszeme mint hitvány pusztá bőrtog a lábaid előtt fektüdni. Melegen ajánlom, hogy egyúttal vegyen egy adagolás Kukirol lábátfúrdót is. Ez a lábátfúrdó nagyon megkönnyíti az ilyen óriási tyukszemek leválasztását, zónkivül megóvja a láb izzadáását, kisebesedését és yulladástól, továbbá erősíti a lábizmokat és inakat. gyszintén ajánlom Önnek, hogy még ma rendelje meg „Láb célszerű ápolása” című tanulságos füzetet, amelyet bér és portómentesen megküld a Nagyromániai vezérképviselőt:

STEINER ANTAL

regli, Str. Sárindar No. 7. Cluj, Str. Regina Maria No. 25. Valódi és az egész világon ismert, millió és millió ben bevált Kukirol gyártmányok minden gyógyszer-án és droguériában kaphatók. Sok üzletben érték utánzatot fognak Önnek kínálni, mint „kitűnő yszer”. Utasítsa vissza és kérjen valódi Kukirolt, annak nincsen párja. Tudományos osztályunk vá-élyeg beküldése ellenében díjtalanul tanácsot ad inden kérdésre, amelyek a láb ápolására és a lábak kezelésére vonatkoznak.

Kirol gyár, Gross-Salze
Magdeburg mellett.

Ha Önt

az ing mintája nem zavarja,
ugy nálunk most alkalma van
olcsón vásárolni. Nagy kiáru-
sítás férfi- és női fehérneműben

Wlaat & Wlaat
FEHÉRNEMŰGYAR

BRASSO

Kapu-ucca 20. Buza-sor 3.

**Szecska-vágót, répa-
vágót, „Sack”-ekét,
vetőgépet, boronát
legolcsóbban vásárolhat**

Bartha Árpád-nál
Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy.

GÉPÉSZ

felvételi október 1-én való belépésre.
Megkivántatlik szivógázmotor önálló
kezelése és téglagyári gyakorlat. Az
üzem gépészeti részét teljesen önát-
lisan kezelnie kell. — HERKULES cserép
és téglagyár Rt. Dícsőszentmárton.

A NAGYSZEBENI SIEBENBÜRGISCH- DEUTSCHES TAGEBLATT

A
NÉMETSÉG
LEGRÉGIBB,
LEGNAGYOBB ÉS LEG-
ELTERJEDTEBB LAPJA DÉL-
KELETEURÓPÁBAN. :: A VALÓDI
NÉMET MUNKA LEHÍVEBB KÉ-
PÉT ADJA. :: ELŐFIZETÉS ÉS
HIRDETÉSEKRE VONATKOZÓLAG
SZIVESKEDJÉK A SIEBENBÜR-
GISCH-DEUTSCHES TAGE-
BLATT KIADÓHIVATALÁ-
HOZ FORDULNI.

„WELT és HEIMAT”
képes heti melléklettel
havonta 48 lei, negyedévre 144 lei.

NAGYSZEBEN,
MÁRIA KIRÁLYNŐ-UCCA 23. SZ.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresők-
nek 25%o engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

**Személyszállító
autó-vállalat.**—
Jancsó. Telefon
5-30 Brassó, Fe-
kete-ucca 44. 9443

Üzletáthelyezés miatt
az összes filc és bársony
kalapjaimat olcsón kiáru-
sitom. Árak 175 leinél
kezdődnek. Olcsó átala-
kítás. Köllő Margit, Brassó
Cérna-u. 2. Bank épület.
5571

Kerestek jó szakácsnő.
Dr. Dobrescu Aurel, Bu-
zasor 5. Brassó. 5570

Szépség ápolásáról
prospektust bárkinek in-
gyen, bérmentve küld
„Diana” gyógyszerár,
Oradea Mare (Nagyvá-
rad 3.) 5567

Üri család beívaros-
ban ellátást ad iskolás
gyermeknek. Érdeklődhető
Iszák Kapu-u. 25. 5554

**Kitűnő szemviz elő-
állításához** keresek társat.
A szemviz gyakorlatilag
már számtalan esetben
bevált, kezelő orvosok
csodálkozására remény-
telen esetekben is. Sok
kőszönő levél magáno-
soktól, intézetektől stb.
Ajánlatokat „csodaszor”
jellegre a kiadóba ké-
retnek. 5545

Sepsiszentgyörgyön Str.
Stefan Cel Mare 21 szám
alatt bolt berendezés
eladó. 5542

Uj törvények miatt állás
nélkül maradt, középkori
polg. isk. **tanárnő**
bárhová, bármilyen ál-
lásba menne. Cím 5513 sz.
alatt a kiadóban.

**Eladó ház Sep-
siszentgyör-
gyön** a Csiki-u. elején
all 6 szoba, előszoba für-
dőszoba, konyha, kamara
és a többi mellékhelyiség-
gekből. Érdeklődőknek fel-
világosítást nyújt Dr.
Zentai Ernő ügyvéd Sep-
siszentgyörgy. 5508

**Eladó mák,
borsó és lencse.**
Principesa Moruzi gazda-
ságában. Tárgsor-Vech
Jud. Prahova.

**Autó vezetői
tanfolyam** 4 heti
kurzus kezdődik **Se-
gesváron** okt. 1-én
jelentkezők 18 évtől föl.
Berk Antal Segesvár,
Hüll-ucca 35. 5499

Személy autó
eladó. Brassó Fekete-ucca
44. sz. Jancsó. 5221

Fehérneműi
most kell vásárolnia,
Wlaat & Wlaat cégnél,
ahol a régi mintákat ol-
csón kiárusítják. 5172

Különbejárati butoro-
zott szoba kiadó. Cím a
kiadóban.

Modisten lányok fel-
vételnek, elsőrangú mun-
kaerők. Jelentkezni Fejér
Jakabné kalap üzletében.
Brassó, Kapu-u. 23. 5573

Gépirásra két hét
alatt bárkit megtanítok,
másolásokat elvállalok.
Kórház-ucca 19., hátul az
emeleten. 5480

Dr. Jahn Károly
tanár (Ciocrac 3 a) még
felvesz teljes ellátásba
egy-két **tanulót**.
Ugyanott kiadó egy bu-
torozott szoba. 5389

A köpeczi ref. egyház-
község tornyának és tor-
nya fedelzetének javítását
arlettésen kiadja 1924.
szept. 14-én délután a
papilakon. Arlettési felté-
telek ott megtekinthető.
Elnökség, 5590

Cimexol holtbiz-
tosan kiirt minden po-
loskát családotól.
Egy üveg ára 20 lej. Fő-
lerakat: Krafft & Her-
berth, Brassó. 5088

**Mielőtt ékszerrel el-
adná, győződjön meg,**
hogy platina, arany, ezüst
briliáns, gyémánt és fog-
sorokért legmagasabb árat
fizet. 14 karátos arany tö-
mött karika gyűrű 750 lei
párja. Rosenberg M. ék-
szerész, Brassó, Kapu-u.
18 sz. 5400

Csornátfaluban kiadó
lakás butorral vagy anél-
kül. Értekezni ugyanott
főnt 357 sz. alatt. 5550

Egy használt de jó ál-
lapotban levő ponyva
megvétele keresetnek ér-
tekezni a Brassói Lapok
kiadóhivatalában.

Egy fiatal szerény igé-
nyű segéd férfi-női divat
kezműáru üzletében és
temetkezési vállalatom-
ban azonnali alkalmazást
kap. Levelek temetkezési
szakismeret és igények
megjelölésével Kulhavy
Ferenc, Covasna. 5596

Házvezetőnő idősebb
magános urhoz, esetleg
finom urházhoz szakács-
nőnek ajánlkozik. Csak
magyarul beszél. Fizetés
Lei 1200.— Megkeresé-
ket a Hermes r. t. Nagy-
szeben továbbít. 5595

Sofför, mechanikus
állást keres. Megkeresé-
seket a Hermes r. t. Nagy-
szeben továbbít. 5594

Intelligentes deutsches
Fräulein, zu 3 Kindern
in feines Haus per 1-ten
Oktober gesucht. Gute Be-
zahlung, gute Behand-
lung. Familien auschluss
Adr. Bankdirektor Fried-
länder Str. Prințul Carol
6. Oradea-Mare. 5593

50 drb. 700 literes uj-
hordó jutányos áron
eladó. Gálffy Gábor Gu-
raszada Hunvad m. 5592

1 waggon tranport boros
hordó jó állapotban azon-
nal eladó. Rózsater 2.
5591

Irógép hordozható vas-
ágy sodronnyal, madracal
olcsón eladó. Érdeklődni
„Radium” Czerma-u. 5589

17-en **Egyesült Al-
lamba** utazom. Megbíz-
sokat elvállalok. Klein
Satu-Mare, Jakobi 22.
5588

Keresek egy megbiz-
ható női szabó segédet,
aki az angol munkában a
szabást vállalja. Imrehné
Lensor 28. 5587

Intelligens uri család-
hoz 3-4 iskolás **tanuló**
teljes ellátással, zongora
és **fürdőszoba** haszná-
lattal felvétetik. Cím 5586
sz. alatt a kiadóban.

Szállítók ipari és ét-
kezési burgonyát. Kiss
Ferenc Covasna. 5585

3 magyarul beszélő
diák részére koszt és la-
kás kapható. Rákosié,
Brassó, Vár-u. 2. 5584

Olcsón eladó egy uj
sárga kocsi eltutazás
miatt. Tudakozódni Gacs-
major 44. 5583

Magyar **gép és gyors-
író** állást keres. Cime-
ket 5580 szám alatt a
kiadóba kér.

Román regátbéli ügy-
véd ki németül is beszél
társulna helybéli ügyvéd-
del. Cím 5601 sz. alatt a
kiadóban.

VASÁRNAP

KRÜZSELYI ERZSÉBET:

A VAD SZEKÉR

Velünk egy rázós, vad szekér forog
Zökken, ragad, rohan,
Szerte titáni vásár zaja zsong
Kerengve, zordonan.

Nem áll meg a szekér velünk csak ott,
Hol meg kell állnia,
S ahol eldob majd minden bánatot
A másvilág fia.

A száguldásban el-elmaradoz,
Mit sorsunk felpakkolt,
Hervadtan hull, mi egykor illatos
Létrózsák szirma volt...

Zugó vihar rohanva elsöpör
Mindent, mit elvithet...
Te balga útas, bármily vágy gyötör:
Ha összezárnál a szűk földi-kör,

Már semmid sem tied...

Könyv az ideges emberek számára

"A Freudizmus után". Írta dr. Kahána
Ernő. 1924. Nyolcad-forma. 66 oldal.
Nyomatott Brassóban. Ára 40 lej.
Szerző Kiadása.

Az idegesség korunk betegsége, a tiszta tudomány korunk erénye. Végre eljutottunk annyira, hogy ez hadat izent amannak s most már remélhetjük, hogy ez a kor kitapogattja saját magán az idegességet és ki is öli magából.

Kevés könyv indult el szerényebb címmel és kevesebb zajjal a maga útjára, mint Kahána dr. füzet. "A Freudizmus után", ez a cím egyáltalában nem fejezi ki azt, hogy amíg a Freudizmus még csak a probléma felvetése volt, itt már a megoldás közeledik, sem azt, hogy míg a Freudizmus hatása legelsősorban a régi vak lélektan falainak lebontása volt, az ami utána következett már az új, pozitív lélektan szilárd alapjait jelenti; sem hogy amíg a Freudizmus egyik legnagyobb érdeme az volt, hogy az általános érdeklődést a lelki problémák fájó részeire irányította, azonban semmi irányban nem tudott kielégítő válaszokat adni a maga által felvetett kérdésekre, az utána következő lélekelemzés, amely Adler doktor műve, már valóssággal gyógyít is és valósságos világosságot terjeszt ott, ahol addig csak szenvedés és rejtelmes sötétség honolt.

Freudnak a lélek-tudomány fejlesztése tekintetében érdeme, hogy a lelki zavarok okait magának a léleknek szerkezetében kereste, foglalkozása, hogy minden lelki zavart a nemlét ösztönével igyekezett összefüggésbe hozni és így keresni a magyarázatot; ez erőlködésre vezetett és egész rendszerét zavarossá, féloldalasá tette. Adler, aki a Freud iskoláját tovább fejlesztette, megállapította, hogy a lelki élet forrása az emberi hatalmi vágy, amely minden cselekedetében ott van, a csecsemő első mozdulataitól kezdve egész a sirig. S mihielyt az emberi élet egyetemes mozgató erejét megtalálta, már nem volt nehéz megmagyarázni a normális cselekvéseket és ítéletet alkotni a beteg, ideges lélekről. Kahána dr. füzeté az adler tanítások foglalata.

Az ideges emberek megváltását hozza ez a kis füzet, amely az Adler doktor tanításainak lényegét foglalja magában, egy olyan embernek a tudásán és önálló ítéletein átszűrve, akinek nem a maga érvényesülése a fontos, hanem az, hogy minden embernek a gyógyulás, a gyógyítás és ott, ahol kell, a nevelés biztos eszközeit adja a kezébe.

Minden ember ideges, mondja minden napos tapasztalatunk. Kahána dr. könyve megnyugt bennünket affelől, hogy az ideges ember semmiben sem különbözik az egészsé-

gestől. Az ember mindennap idegesebb lesz, szól megint az ideges ember, s ez a füzetke megmutatja számára azt, hogy az idegességből biztos és egyenes út vezet a teljes egészség felé.

Egyetlenegy módja van az idegesség gyógyításának, az, hogy tanuljunk meg a magunk lábán megállni, a magunk erejét, a világban elfoglalt helyzetünket, az emberekkel bennünket összekötő kapcsolatokat helyesen megítélni, s a valóssággal magával számolni, nem annak elferdített, hazug képével viaskodni.

Az idegesség abban van, hogy nem merünk magunknak való hazugságok nélkül élni. Az ideges nem a valóság világában él; hanem a maga elképzelései között. Az ideges szakadatlanul áztatja saját magát, feladatát nem intézi el, hanem megkerüli őket; az életet nem veszi egyszerűen tudomásul, hanem hazugságok fantasztikus hálózata között él, hogy ezzel izolálja magát az élettől, de egyúttal ezzel biztosítsa magának a diadal érzését, azt az érzést, hogy mégis ő uralkodik mások felett.

Az ideges ember csak abban az egyben különbözik az egészségestől, hogy évek hosszú során át, már a legzsengőbb gyermekkortól kezdve ravasz és makacs következetességgel olyan betegséget fejleszt ki magában, s tegyük hozzá: olyan látszólagos betegséget, amelynek védelme alatt mindig oltalmat talál a reá váró feladatok által teremtett komoly helyzetekkel szemben.

Ha az ideges embert művésznek nevezzük, és nem érez magában elég erőt erre a hivatásra, de nincs ereje hozzá, hogy ezt saját magának és másoknak bevallja s hogy ehhez képest rendezze el az életét, akkor lámpalázat teremt a saját idegei által, hogy egy rajta kívül álló okra foghassa rá megretirálásának okát.

Aki elvállal egy feladatot, de nem bízik az erejében és mégis győztesnek akar látszani, az ezer betegséget tud nemcsak színielni, hanem valóban érezni és átszenvedni is, mert maga előtt is hazug módon igyekszik menekülni a feladat alól és mégis biztosítani a diadalt. Az ideges ember saját magának sem mer igazat mondani és ezért kell szüntelenül a saját betegségét ápolnia.

Az ideges embernek a betegsége a mentesvére. Ennek a falain belül biztosnak érzi magát, mert mindenért feloldozást talál, mert semmiért sem kell magát felelősségre vonnia. Betegsége határain belül ő hős és művész és maga a tökéletesség, mert megrögzött és öntudatlan hazugsága szerint tisztán a betegség akadályozza meg abban, hogy ezt meg is mutathassa a világnak. És a betegség örve alatt aztán ő az, aki mindenkit szabadon bírálhat, gáncsolhat, minden veszedelem nélkül, mert őt megőrzi a betegsége, neki kijár a betegek megillető kimélet és velük szemben való engedelmisség.

Az ideges ember beteggé lesz, hogy magát kimélhesse és hogy az egész környezetén s környezetében az egész világon uralkodhassék.

Nagyszerű, termékeny igazság ez.

Ez a dr. Adler diagnózisa, amelynek helyességét nemcsak ez a kis füzet igazolja egy egész sereg példával, hanem maga az olvasó is, aki itt minden oldalon a maga képére ismer és aki meghökkenve egészíti ki a saját énjének rajzával a füzetben felsorolt példák láncolatát.

A kis munka tovább halad kérdéseivel. Megállapítja, hogy először is az idegességre nincs ok, mert az idegesség nem öröklődik, az ideges szülők gyermekei nem öröklők, hanem csak megszokják és megtanulják az idegességet: nem a születés, hanem csak a nevelés teszi azzá. Őket már a legelső önálló lélekzetvételüktől kezdve ideges légkör veszi körül. Elsókatatják az igazi élettől, helyesebben sohasem mutatják meg azt nekik, mert a szülők hazugságai között nevelik őket. — De ez még mindig nem lenne elég ok az idegességre, mert különösen erőteljes lélek ez alól is fel tudja magát szabadítani. Mi hát az igazi ok?

A gyermek a nagyokkal, a környezetével szemben természetesen legelőször a gyengeségét érzi meg, ami ellentétben áll eredendő hatalmi vágyával és az a gyermek lesz idegessé, aki gyengeségről hibás ítéletet alkot magának. — A gyermek azt érzi, hogy egyes szervei gyengébbek, mint a hozzá hasonlóké és mivel ezt nem meri magának bevallani, hazugságokra

szoktatja rá magát, képzelődéssel segít magán képzelődésekkel menti meg a maga illúzióit a saját erejéről. Erre pedig legjobb mód a betegség elképzelése, s a hosszú gyakorlat folytán így lesz a képzelt betegségből valósságos beteg, társadalmi beteg, akinek a betegsége arra való, hogy a társadalom szemében szolgáljon a betegnek mentségül, s egyúttal felmentse azt a társadalommal szemben tartozó kötelességek alól. Az ideges ember mindig ellensége a közösségnek.

Ha megvan az ok és megvan a diagnózis, nem hiányzik a gyógyítás módja sem.

Csak egyetlenegy dolog segít, semmi más és ez a könyörtelen igazság. S ez az igazság nem jöhet kívülről, nem jöhet senki mástól, csak magától a betegtől. Az igazságot láthatja más, láthatja az egész világ és ez súlyosbítja a betegséget, mert növeli a távolságot, amely azt a világtól elválasztja és szaporítja azokat a képzelt ütközéspontokat, amelyeknek elhárítására éppen az idegességben rejtőző hazugságok szolgálnak. — Csak az segíthet, ha a betegben feltámadt az egészségre az a szikrája, amely ott van minden idegesben, mert hiszen nem betegek ők valóban, csak idegesek s ha fokozatosan annyira lehet erősíteni ezt a szikrát, hogy feltámassza azt az erőt, amely az igazsággal való szembenézésre kell.

Az ideges szakadatlan veszedelmek közepontjában érzi magát. Az egészséges is ott van azok között, de az minden veszedelemre egészségesen reagál. Előkészül, intézkedik, fél is, óvatosságot fejt ki és mindezt csak annyira, amennyire a valósságos helyzet kívánja. Az ideges azonban mindenben veszedelmet lát, mert mindig csak azt érzi, hogy nincs úgy jól, ahogy van és a vélt bajokra betegségek önkéntelen színielével felel.

Ennek a bajnak kell megtalálni a gyökerét és ebben van a gyógyulás is. Az a beteg, aki belátja, hogy más a valósság, mint a fantázia, az már nem is beteg, mert az egészség éppen ebben áll, abban, hogy az élettől úgy álljunk szembe, amilyen az velünk szemben.

Bölcs könyv ez, s még több annál: az egészséges élet könyve. Nincs benne más, mint egy nagyszabású rendszernek rövidre foglalt képe, de elmondhatjuk, hogy mindezt sokkal tisztábban és határozottabban találjuk itt, mint ahogy magukban az eredeti művekben. Egyetlenegy nyelven sincs meg ezeknek a tanoknak ilyen világos, egyszerűen fogalmazott, az átéltségnek minden jelét magán hordozó, s ennyire az emberhez szóló összefoglalása Adler tanításainak, mint ez a füzet. S a maga világosságában és határozott fogalmazásában nemcsak népszerűsít, hanem tovább is fejleszti az eredeti eszméket és tovább építi magát a rendszert.

S ez nagy dolog. Mert csak ezek a tanok kelthetik fel bennünk azt az érzést, hogy századunk megvalósíthatja azt a tanácsot, amit évezredekkel ezelőtt hagyott maga után a görög bölcs. Azt, hogy: ismerd meg magadat. — Amit eddig a lélektan tudománya összehordott, az mind meddő okoskodás és tépelődés volt, vagy pedig az emberi léleknek primitív, gépies méretezése, — de magához az igazi emberi lélekhez, a Freud-féle első sikeres kísérlet után Adler jutott el először. Ennek az igazi lélekismeretnek gondolatát resztő, tevékeny munkása maga Kahána dr.

Az ideges emberek feltétlenül olvassák ezt a füzetet. S ha talán az első fejezetekb egy-egy mondat túlságosan fárasztónak tűnik fel előttük, ne tegyék le, hanem olvassák először az utolsó fejezetét (az idegesség egyéni lélek tanának megvilágításában) s kor ennek a csodálatosan lebilincselő fejének a végére értek, feltétlenül elkezdik el is a füzetet, hogy annak minden sorát mag szívják.

Ennek a füzetnek a szerzője orvos. A füzet már maga is gyógyítás számba Reméljük, hogy az az igazi hivatottság, a füzet minden sorából kiviláglik, nem nyugodni Kahána dr.-t, míg újabb, nagyszabású önálló művekben is nem folytat ideges embereknek itt megkezdett Rendszerző áttekintése, gyakorlati látásmódokadásának egyszerűsége és kifejezőnek közvetlensége, amely különösen második felében fejlődik ki, mindenképpen álló munkásságra tesz hivatottá.

(Dr.)

KOSZTOLANYI DEZSŐ:

Hazugék

Hires, régi család volt, valami különös vérből, a középkor titokzatos ízével és ott lakott egyetemes házában, kis város közepén.

Örmények, vagy spanyolok lehettek valamikor, de idők során magukba fogadtak mindenféle erős, fűszeres vért, meggazdagodtak, tekintélyre tettek szert s számtalan előnévvel, rozsdás címerrel dicsekedtek.

A férfiak a leopárdokhoz, a leányok a vadmacskákhoz hasonlítottak. Sohasem láttam ilyen remek embereket. A kicsinyek még a gyermekbetegségeket se kapták meg, az öregek pedig túl a hetvenen egyenesen jártak, bot és okuláré nélkül.

*

Egy reggel, hogy a legkisebb fiuval iskolába mentem, ezt mondta:

— Te — és itt megállt, mereven a szemembe nézett —, tegnap éjjel a holdban voltam az apámmal.

A csodálkozástól, irigységtől semmit se tudtam felelni.

— Az apámnak van egy kis villamosgépe, — folytatta. — Csak akkora, mint egy gyufatartó. Ez két és fél perc alatt elvisz oda.

— És ott is alszotok?

— Hogyne, két ágyunk van a holdban.

— Az nem lehet, — mondtam s tovább érdeklődtem a holdba való utazás módjaitól, melyeket barátom pontról-pontra elárult. Patakzatos folyamatossággal, pillarebbenés beszélt. Könyörgésre fogtam a dolgot, vallja be, hogy csak tréfált. Erre azonban nem volt hajlandó.

Kerestem a társaságát és vallattam őt.

Később közölte, hogy Jókai regényeit tulajdonképp nagybátyja, Géza bácsi írja.

En ekkor már tudtam, hogy kicsoda Jókai. Édesanyám látta őt a milleneumkor és sokat beszélt magas alakjáról, kék szeméről, ősz parókájáról. Aztán Géza bácsit is ismertem. Összel parasztszekéren zörög végig a városon, zöld vadászkalapot hord, disznósörtével. Nyulakra vadászik és nekünk is küld néha-néha egyet. Őt nem tartottam olyan okos embernek, mint Jókait és a dolog általában hihetetlennek tetszett. De Károly megmagyarázta, hogy ő itt hon írja regényeit, postán küldi Pestre, ott pedig szerénységből Jókai neve alatt jelenti meg, aki jó barátjuk. Gyakran el is jön hozzánk. Éjjel, mikor senki se látja.

Mindennap hasonló újsággal fogadott. Egyszer azzal dicsekedett, hogy igazi krokodilja van a fürdőkádban, máskor meg, hogy hetente ezer korona zsebpénzt kap anyjától, melyen lovakat tart, a városon kívül. Ezek nagyon felbosszantottak. Föl is tettem, hogy szemébe vágom hazugságát, de mikor beszélt, bátorságom elmúlt s hallgattam tovább, mert valójában érdekelt.

— Mit szoktatok például reggelizni? — kérdezte tőlem.

— Kávét.

— Mi, kérlek, csokoládét és mazsolaszörlöt.

— Hány szobátok van?

— Három.

— Nekünk tizenöt. Négy szoba fölön, tizenegy lenn a föld alatt, hogy meg ne lássák az emberek.

*

Aztán belopózkodtam hozzájuk.

Szívdobogva nyitottam ki a kisajtót, melyen át a kavicsos udvarra jutottam. Egy agár állt előlem, szeliden. Sütött a nyári verőfény, az utakokon szivárványos karikák fénylettek, én azonban átengedtem magam az idegen hely érzésének és elfelejtve szándékomat, sokáig álltam ottan, megbűvölten. Az udvar vége mint megsértett hercegnők, pávák sétálórozsdás hangon rikoltottak.

Kinyílt a kerti ajtó, egy leány lépett ki, magas és karcsu, kezében egy könyvvel, melyet olvasott. Utána még két nagy leány kezdte és három kisebb-nagyobb fiu, kiket ismertem.

— Itthon van Károly?

— Nincs — mondták egyszerre.

A következő percben azonban Károly jelent az ajtóban. Ezen senkise csodálkozott. Mintha semmi sem történt volna, bevezetett a szobába.

Gustavo Adolfo Becquer verseiből

Spanyolból fordította: HARSÁNYI KÁLMÁN

YO SOY ARDIENTE...

— Tüzes vagyok, sötétlen ragyogó,
A testet öltött szenvedély maga,
Vágytól hevült, izzó gyönyör-kohó.
Kellek-e? — Nem, nem vagy nekem való!

— Hűs homlokommal szökén, selymesen,
Az élő gyöngédség vagyok maga,
Kit megszerettem, boldoggá teszem.
Akarsz? — Nem vagy nekem való te sem!

— Álom vagyok, valótlán, lehetetlen,
Merő káprázat, fény s köd-gomolya,
Számodra örökké elérhetetlen
Híu ábránd! Tiéd vagyok, szerelmem!

SI DE NUESTROS AGRAVIOS...

Ha könnybe írják azt a sok megbántást,
Melyet e két szív egymástól kapott,
S ha lelkünkben úgy ki lehetne vetni,
Mint könnyből egy-egy rút lapot:

Ha te csak egyet tudnál is kitépni
A sokból, mely benned sajog:
Marékkal szaggatná ki valamennyit
Örök rabod.

DEL SALÓN EN EL ÁNGULO OSCURO...

A diszterem homályos szögletében,
Gyöngéd ujjakra rég hiába várva,
Porral belepve, némán, elfeledten
Gunnyaszt a régi hárfa.

Sok alvó húrján elszunnyadt a dallam.
Mint ágak közt a bokor fülemiléje,
S csak vár, hogy öbléből egy hókezezske
A dallamot kitépje.

S eszembe jut, lelkünk mély rejtekében
A lángész hányszor szunnyad így, s a závár
Nem tud megnyitni neki, míg egy szózat
Föl nem pattantja: — „Kelj föl és járj Lázár!”

CUANDO SOBRE EL PECHO...

Ha szőkefürtös bús-szelid fejed
Kebledre csüggeszti a fájdalom,
Olyan vagy, mint egy himpóra terhétől
Tövéen tört lilium.

Mert mikor égi tisztaság jelül
Megalkotá az örökkévaló,
Hozzá is két szín kellett csak neki:
Az arany és a hó.

— Barátom — mentegetőzött Károly — bocsáss meg, ma nem mutathatom meg az összes szobákat, apám elutazott és lelakatolta őket.

Igy is volt elég látnivaló. A homályos folyosón vaskalitikában papagály gubbasztott és csökönyösen egy mondatot ismételtgetett.

— Stefánia, — kiabált pajtásom a nénjének — hol van az a puska, melyet a német császártól kaptunk?

— Az el van zárva, — mondta a lány és tovább olvasott.

— El van zárva — hadarta Károly, — de itt van a tör, a perzsa sah ajándéka. Apám jó barátja a perzsa sahnak. Nézd, milyen fényes. Kezembe vettem és néztem.

— Malvin, — szólt másik nénjének, hol az aranykard?

— Azt javítani vitték.

— Javítani vitték — ismételte, de itt a yatagán, a mohácsi vész idején hozta egyik ősünk. Százezer koronát ér, a muzeum már kérte, de mi nem adjuk oda. Ugy-e Krisztina?

— Igen — felelte Krisztina.

Kábultan nézelődtem, minthogy ilyesmikről még nem hallottam, idom se volt felocsudni a meglepetéstől, mindig valami új tárgyat tettem a kezembe. Beszéltek mindannyian egyszerre. Szinte dulakodtak körülöttem, hogy szóhoz jussanak, egymás szavába vágtak. Azt hittem, meseországba jutottam. A négy kicsiny és alacsony szobában rengeteg ember volt, nemcsak a fiúk és lányok, hanem ismeretlen ősz nénik, nagymamák és rokonok, kik itt laktak és kötöttek, horgoltak, kártyáztak. Ezek többnyire az ablakmélyedésben ültek, magas dobogón, melyről két lépcső vezetett le a padlóra. Magukhoz intettek és szenvedélyesen, kitörő örömmel szájon csókoltak, úgy hogy el fuladt lélekzetem.

— Aranyvirág — mondták — gyémánt — és lapos mellűkhöz szorítottak.

— Igaz, kérem — fordultam egyik ősz nénihez, — hogy ide az udvarra egyszer lesett egy csillag?

A néni bólintott és az asztalra mutatott, hogy akkora volt. Aztán tovább pasziánszozott.

A másik néni, aki magasabb volt, inkább foglalkozott velünk. Sokat beszélt régi birtokról, melyen olyan nagy almák termettek, mint a tök és olyan diók, mint a dió. Öreg szemében ilyenkor Kánaán regényes bősége tükröződött. Este felé pedig rémeseket mondott. Kétszáz farkas rohant tajtékos nyelvvél a gróf szánkója után, mely a hósvatagon repült. A gyerekek síváltak a sötétben és végül, mikor a szánkó szerencsésen a kastély felé kanyarodott, tapsoltak.

*

Azt reméltem, hogy barátomat saját otthonában leplezhetem le, de láttam, hogy csupa szövetséges környékezi és biztosan mozog közöttük. Körültekintettem. Nagy kínai legyezők,

aranypillangók ragyogtak a falon. Az asztal az ebédlő közepén egy dobogón foglalt helyet, úgy, hogy a szoba szinpadhoz volt hasonlatos és azok, kik benne járkáltak, színészekre emlékeztettek. A lányok a dobogón álltak és hátravetett fejjel a távolba néztek. Fullasztó forróság terjengett, a családiasság, a túlfűtött életkedv délszaki melege, melytől parázslottak a szemek és a szívek hevesebben vertek.

Nemsokára megjelent az anya, magasra tornyozott hajjal, erősen kipuderezve, arany karcsatokkal és nyíltan csókra nyújtotta kecsőcsőkfől puha kezét.

— Csókolj kezet, — figyelmeztettek hangosan.

A másik szobában hosszú, patkóalaku asztalnál már oszonnára volt terítve husz személyre.

— Ma is csokoládé lesz? — kérdezték.

— Nem, kávé — felelte az anya, mire én savanyu arccal meredtem rá. — De milyen kávé — tette hozzá és hogy kedvet gerjeszsen bennem, magasra vonta szemöldökét.

— Az, amit Imre bácsi küldött? — egészítette ki barátom. — Imre bácsinak Portugáliában ezüstbányái vannak, nagyon gazdag ember.

— Csak izleld meg, kisfiu, majd meglátod, milyen jó.

Halvány, tejes lötyty gözölgött csészében, melyet sokáig kavargattam, míg rászántam magam és szemem behunyva, lehajtottam. A vastag föl, melytől undorodtam, nyeldekölmböz ragadt, a tejnek a gipszize, a kávénak fénymázize volt. De az anya még mindig reám függesztette bűvölő szemét. Parancsolóan kérdezte:

— Ugy-e jó.

— Nagyon jó — rebegtem, egy pohár vizet kértem, hogy leöblítem.

— Most pedig kapsz még valami jobbat, — mondta és szájamba nyomott egy darab cukrot. Kaliforniai mézbombon.

Közönséges krumplicukor volt, de mert mindnyájan dicsérték, én is elhittem magammal, hogy kicsit edesebb, mint a krumplicukor.

*

Ha esett az eső és sárba fulladt a kisváros, idemenekültem, hogy elfelejtsem tiszta, nyugodt szobáinkat, melyekben annyi rend, szigorúság volt. Ugy éreztem, hogy itt olyasmi történhet, amire otthon nincs kilátás.

Egy vadászfőhadnagy látogatta a családot, csinos fekete fiu, aki Stefániának, a legidősebb leánynak udvarolt. Császári és királyi kamarás volt, a főispán estélyein hátán hordta az arany kamarási kulcsot. Már évek óta szerették egymást, de az eljegyzés, nem tudni, mi okból, még nem történt meg. Esténként a főhadnagy némán kezet csókolt a leánynak és ekkor olyan viaszos sápadtság lepte el az arcát,

mintha halálos beteg lett volna. Frissen fészült hajából illatos szesz párja áradt. A zongorán könyökölték mind a ketten, úgy hallgattak órákig.

Malvinnak több udvarlója volt, köztük a helyi színház hősszerelmese is, aki kürtök-lapban járt. Krisztinához egy jogász írt verseket.

Az apát, lovag Martint, csak ritkán láthattam, mert többnyire uton volt, vidéken vagy külföldön, de utjának rendeltetéséről sohase tudtam meg semmit. Pár órára érkezett meg s másnap már hajtattott az állomásra és utazott tovább. Utról jövet nagyon fáradt volt. Ilyenkor szertartásosan körülvette a család, elhalmozta szeretetével, hirtelen süttöt husokat készített neki. Ő lázat sugározva állt a szoba közepén. Lángolt a szeme, göndör és dus fekete haja arcába lógott. Homlokán csókolta a feleségét és karonfogva az asztalhoz vezette.

— Terézia — mondta — jöjjön, kedves — mert magázta őt, ami nekem nagyon tetszett.

Károly azt beszélte, hogy ilyenkor a királytól jön. De mikor megkérdeztem az apától, igaz-e, nem felelt, hanem szigorúan nézett fiára.

— Hallgass, kisfiam — utasította rendre és melltűjében az óriás rubinkő vöröset szikrázott.

Az apa evett, bort hoztak és hamarosan társaság verődött össze, új rokonokból, akiket még nem ismertem. Mert mindig akadtak újak. Kálmán bácsi borvirágos orral szomorúan ült mellette, tárgyalt vele, halkán, hogy meg ne hallják a többiek. Géza bácsi pedig, aki jókai regényeit írja, minden pillanatban ásitózott.

Magánhintóban vágattak végig a főuccán, a leányok gazdagon öltözködtek és aki a városba jött, csak róluk hallott. Őket lehetett látni a korzón, jótékonysági bazárokon, a színházban, páholyokban, sőt egy műkedvelői előadás előtt a görögülzes előképben a három Martini-leány angyalszárnnyal személyesítette meg a Hitet, Reményt és Szeretetet. Évről-évre népszerűbbek lettek. Fényképészek kirakataiban arcképeik uralkodtak. Minden módon lefotografálták őket, utazóruhában, hónuk alatt ernyővel, kibontott hajjal és imádkozva, néma merengéssel egy papírszikkán, háttérben a tengerrel, hintán, csónakon, lovon, virággal és korbáccsal, cigarettázva és zongorázva, parasztosan bekötött fejfel, sarlóval és kalással vagy allonge-parókával, rokokó-ruhában, ajkuk körül fáradt, élvezet mosollyal. Még a színésznők is őket utánozták. A férfiak pedig szívgörccsöt kaptak, ha elmentek mellettük.

Este a korzón egy csomó fiatal tiszt áll nekik sorfalat.

Azok, akik róluk ábrándoztak, megismerkedtek és bemutatkoztak egymásnak. A szerelem már nem volt elszigetelt jelenség. Járvány módra pusztított és sokan, jártukban, az uccán kaptak meg, mint a pestist. Ablakuk alatt minden nap éjjeli zene szólt.

Természetesen a bálokon szintén vezettek. Itt egyforma ruhában jelentek meg, kék, lila és rózsaszín szalaggal. A császári és királyi kamarás szótlanul ült Stefánia mellett. Már egészen lefogyott, belecsunyult a nagy szerelmébe. Malvin lehunyta szemmel táncolt, szakadatlanul, megállás nélkül. Krisztina pedig teleíratta legyezőjét mindenféle bolond vallomással.

Többheti távollét után bõröndjeivel hazaérkezett utjáról az apa.

Alig öt percre rá, két férfi jelent meg, akik sürgős és fontos ügyben óhajtottak beszélni vele.

Az idegeneket eleinte nem akarták beengedni, de mikor erősködtek, az apa dolgozószobájába vezették.

Azt hitték, hogy párbajsegédek.

A két ur, nagyon udvariasan, bemutatkozott a lovagnak. Detektívek voltak és elővezetési parancsuk volt ellene, az életbiztosítási társaság tudniillik, melynek ügynökként szerepelt, feljelentést tett, hogy több száz ezer koronát ismételt felszólítása ellenére sem fizette vissza, huzamosabb ideje.

Mosolyogva hallgatta a lovag a detektíveket és minthogy a legelőkelőbb körökben forgott és ismerte a jómodort, monoklit csipetett szeméjére és racsolni kezdett:

— Valami félreértés lehet — mondta — az egész igazán érthetetlen.

Becsukta a szoba ajtaját és aztán hely-

lyel kínálta meg a detektíveket, akik leültek. Íróasztalából kivett tüvegtekos havannát, a rendőrök elé tette, de azok nem nyultak hozzá. Konyakot és likőrt is töltött.

— Az én Ernő barátom — és a rendőrkapitányról beszélt, aki tegezõpajtása volt.

A vitának az lett a vége, hogy a lovag félóra mulva beszállt az uccán várakozó kocsiba és mintha csak kocskázna, a rendőrségre hajtattott. Ekkor már az anya is átváltott és a főispánhoz rohant. Stefánia egy óra mulva a helyi bank igazgatójával tárgyalt kisírt szemmel.

Délben az apa hazajött.

— Csak kétszázötvenezer koronáról van szó — sutogta hangtalanul — de az összeget azonnal le kell tenni.

Ebédnél a gyerekek is tudták, miről van szó. Az apa elment újra a két urral, és ekkor, mint azokta, homlokán csókolta feleségét.

— Félóra mulva itthon leszek — mondta.

Estig hiába várták. A lovagot letartóztatták és a rendőrségről átkísérték a törvényszéki épületben levő fogházba. Este a leányok anyjukkal együtt meglátogatták őt, kispárnát, plédet vittek neki. Aztán nem tettett szeretettel hosszan és forrón csókolták kezét.

Ugy volt, hogy minden nap megszabadul. Eladták a szönyegeiket, a rokonság szintén összeadott pár ezer koronát, de csak az összeg fele került meg. Egy napon aztán a lovagot Budapestre vitték.

Arról sutogtak az emberek, hogy eltűnték család és sikkasztás miatt, de biztosat senkise tudott, a hír nem volt benne a pesti lapokban. Martiniék tovább sétáltak a korzón és azt mondták, hogy az apa „Karlsbadban üdül”, „ideges gyomor baja van”, vagy azt, hogy „kinevezték Pestre”. Az udvarlók lassankint elmaradoztak, a szerelmesek átkozott fájdalommal otthon gubbasztottak. A császári és királyi kamarás áthelyeztette magát egy bosnyák helyőrségbe, a hősszerelmes következő időnyben a kolozsvári színházhoz ment, a jogász is eltűnt. Csak néhány közönyös alak ödöngött mellettük.

El kellett ismerni, hogy méltóságosan viselték szenvedésüket. Magányuknak valami előkelő mázt tudtak adni, mintha maguk keresték volna és megvetnék azokat, kik nem érintkeznek velük. Kapujukat bezárták és nem szívesen nyitották ki senkinek. Egészen maguknak éltek és boldogok voltak. Mindnyájuknak kiváló tehetségük volt a zenéhez. A fiuk hegedültek, az anya zongorázott, a leányok énekeltek. Ha nyitva volt ablakuk, csillagos éjjelen egész hangversenyek hängzöttak ki a poros uccákra, hol petróleum-lámpák pislogtak. A hosszú áriák, melyekben vágy sirt és élet lüktetett, a fájó dalok lágy epedésükkel végtelen szerelmükkel a csillagokig jajgattak. Stefánia napközben is énekelt. Ki lehetett hallani Carmen áriáját:

„Ha nem szeretsz, úgy én szeretlek,

Ha én szeretlek, jól vigyázz”.

Károly a nevezetes napon nem jött az iskolába, de másnap már megjelent közöltünk.

Év végén két díjat vitt el, uszásból és díszkoszvetésből.

Boldogan virágzott a hatalmas, elpusztíthatatlan fajta, a nagy család, mintha valami titkos élet-eliksíre volna, melyet senkise ismer.

Esténként még mindig fölterítették a kavicson udvaron, vacsoráztak, a fák közé japán lampionokat aggattak a leányok.

Vad kedvvel, lázas szájjal, hajnalig beszélgettek.

Ha arra mentem, be-benéztem a kapu hasadékán.

Ültek a holdfényben és hazudtak.

VÁROSI JÓDOS GYÓGYFÜRDŐ

NOVISAD (Jugoszlávia)

Pensio rendszer. Különb. ellátás és szobák.

Izszapkezelések. Sósfürdők. Hydrotherapia.

Röntgen-laboratórium. Kvarclámpa.

Diathermia és villamos kezelések.

Állandó fürdőorvos! Nyitva egész évben

Téli kúra

6626

AZ AUTÓ

Brassó, az autók városa

A sarkon állok, mint sziget a hulláma ember-folyó között. Körülöttem a pénteki hetvásár áradata tolong, emberek, szekerek, autók zörejét issza mohón a fülem. A lassan ballagó szekerek egyszerű, lomha tömege közt előkelően siklanak végig a karcsu autók. Egy 255 CV jelzésű gép épen előttem fordult be a szomszédos utcában s ott megáll. Barnásszürke gyönyörű Steyr. Jellegzetes ékalaku orráról csillogva verődnek vissza a napsugarak. A sofőr kiszáll, bemegy egy hentesboltba s pár perc mulva óriási hustömeget cipel utána egy szolgál. Beleteszi a kocsiládába. Beül, megnyomja az indító gombját s elhajt.

Pár pillanat mulva már egy Buick gép kéklakkos teste igyekszik egy szekeret elkerülni. Elegáns hűtővízmérője tűnik a szembe legelőször. Az egész kocsi az elegancia, a biztonság benyomását kelti. Sofförje kissé gögő pillantásokat vet körül, úgy látszik 3883 B. számú autójához méltatlannak tartja a kis város zajgását. Közben már három Steyr gép siklott el a tulsó oldalon. Ezek talán a proletárságot képviselik az előkelő többiekkel szemben, amelyeknek egyik legnagyobb képviselője gy Hispano-Suiza most érkezik ide. Sárgásbarna orra merészen ugrik előre, alacsony tengelyű kerekén suhogva siklik előre a hosszukás géptest. A hátulsó ülés előtt is tüveg szélvédő.

Pontosan előttem áll meg egy apró Citroen kocsi. Hatalmas ballon-pneumatikájai szinte aránytalanul feszülnek kicsi kerekre. Játékszerűnek lehetne nézni az óriási Hispano-Suiza mellett. Arányos, kékszínd teste kellemesen simul az utca forgatagába. Mögötte jön az utcák proletárja, egy rongyos Ford. Utótt-kopott teste a korámnig sáros, széles nyomtávu kerekén esetlenül veszi a fordulót. A sofförje is olyan csibész kinézésű mint az autója.

Egy pillanatig nyugalom. Sehonnai sem hangzik az autobilok elfojtott dorombolása. Most messziről felbug egy Cadillac melletrázó kúrtja s elsuhan előttem a matra kopott lakozású gép. Utána egy Chevrolet fekete árnyéka tűnik fel s pár pillanat mulva bezárja a sort egy hófehér Daimler kocsi.

Most már én is indulok. A sarkon tolongó szekerek, autók, emberek száza egybeolvad, de még látom, amint egy félreeső szögletben egy ósdi Berliet gép sofförje leszerelt elsőkeréke felett kétségbeesetten vakarja koponyáját.

A legújabb kisautó

Bár Franciaországban a kisautók már igen nagy mértékben elterjedtek és jó nevet szereztek maguknak, mégis napról napra olyan törekvésekkel találkozunk, amelyek a hajtószerkezet minél jobban való egyszerűsítését és teljesítmőképességének fokozását igyekeznek elérni. Emellett a kocsik árának csökkentésére is törekselek, úgy, hogy különböző szaklapok már olyan kisautóról beszélnek, melyeket 5000 franké meg lehet vásárolni.

Ezt az új kocsit egy Bell nevű mérnök konstruálta. A kocsinak a váltószerkezettel együtt beépített négyhengeres motorja van. A váltó két-két oldalán egymással szemben fekszenek hengerek, amelyek egy darabból vannak öntve. E motort eredetileg egy kisebb fajta repülő számára készítették „Vaslin” néven, de ennek kisautónál is kitűnően bevált. A mágneset a gely egyik végére helyezték el, a másik végére pedig a hajtóműt van felszerelve.

A fordulatszám 1800—1900 percenként 2000-re is fokozható, ami 80 kilométer bességnek felel meg óránként. A legnagyobb újtás az, hogy a vízhűtést teljesen kiküszöbölték a motornál s helyette a bordás légvezeték be. Ennek következtében a motor, vagyis a motort körül vevő levegőt lényegesen meg kellett nagyobbítani. A kocsinak két sebessége és egy visszaváltása.

Hogyan kell egy turaufra előkészíteni

A turaufat a velük összekötött 110 gyorsasági versenyekkel együtt próbáztatják az autobilokat s azért csak akkor

sikert, ha a bennük résztvevő automobilista gondosan készül rájuk.

A turautak meglehetősen bonyolult feltevélei főleg két irányban okoznak gondot a vezetőknek; el kell kerülni a büntetőpontokat és jó pontokat kell szerezni lehetőleg nagy számban.

A büntetőpontok elkerülésének legegyszerűbb módja, ha az automobilistával gondosan bánunk az egész turauton át, nem hajszojuk sem a kocsit, sem a vezetőt s felhasználjuk a propozíciók mindazon rendelkezéseit, amelyek a kocsinak és motornak jókarbantartását elősegítik.

Igen rossz szokása a turauton résztvevő automobilistáknak, hogy lehetőleg előbbre szeretnének jutni s igyekezettükben tulgyors tempóban hajtának, míg végre egy oly kocsi mögé kerülnek, amely nem hajlandó az előzést megengedni s ennek porában haladnak kilométereken át. Turautnál nem szabad semmit sem kockára tenni s minthogy egészen bizonyos, hogy nagyobb sebességnél több kihatás van

A kocsit alapos vizsgálat alá kell és szokás is venni egy turaut előtt. Ilyenkor a motor alapos kitisztításával kezdődik a munka. Az esetleg lerakodott olajkormot le kell kaparni, a hengereket petroleummal kimosni, a szelepeket becsiszolni, dugattyugyűrűket cserélni, gyertyákat letisztítani vagy megújítani stb. Igen fontos az olajvezetékek kifogástalan voltának ellenőrzése és a vezetékek s szűrők esetleges kitisztítása. A jó tömítésről mind az olajvezetékeknél, mind a hűtővizvezetéknel gondoskodni kell. A kapcsolást alaposan ki kell mosni s ha szükséges, a bőrbevonatot vagy a lamellákat kicserélni.

Minthogy a turautók feltételei csupán általánosságban kívánják meg a szériaszerkezet betartását, az autótulajdonosnak módjában áll kisebb átalakításokkal a kocsi teljesítményét növelni. Ilyen átalakítások főleg a kompresszió és a fordulatszám növelésére irányulnak. A kompressziót növelhetjük a kompressziótér kisebbitése által akár a dugattyu alakjának változtatásával, akár a hengertér fogat valamely módon való kisebbitésével. A fordulatszámot alumíniumdugattuk alkalmazása által, vagy a meglévő dugattyuk és dugattyurudak súlyának csökkentésével.

Végtelen fontos lehet egy turaverseny eredményére ha a pihenőnapokon megengedett munkaidőt ügyesen kihasználjuk. Egy jó vezető menetközben is állapíthat meg bizonyos rendellenességeket az autón, amelyek azután a normális revízió során elintézhethők. A rendelkezésre álló idő nem hosszú, tehát jól be kell osztani s kapkodás elkerülésére igen célszerű, ha az a vezető, aki nem rendelkezik feltétlenül biztos memóriával, a tendőket papírlapra jegyzi fel magának. Itt is mint végig egy turaversenyen, a nyugalom, a lassan járó tovább érsz közmondás betartása a legjobb tanács. Végül még egyet: Ne kérjünk mindenkitől tanácsot, hanem tanulmányozzuk alaposan a feltételeket s ha vannak kételyeink, forduljunk a versenyvezetőséghez felvilágosításért.

S. R. A. și
LEONIDA
& Co. Unite

brassói fiókjához
(Rezső-körut 5. sz.)

„CHEVROLET“
luxusautók érkeztek!

Apró hírek

A London körül négy évvel ezelőtt megkezdett műutak építését befejezték. Ezek a speciális utak csupán autóközlekedésre vannak szánva; a legmodernebb elvek szerint építették őket s a legmodernebb felszerelésekkel vannak ellátva.

A szeptember végén rendezendő wiesbadeni sporthéten egy kétnapos automobilverseny is lesz, amely iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg mindenfelé.

A Német Motorbicikli Szövetség és a Svájci Motorbicikli Szövetség rendezésében „Nagy Garbaty-díj” néven lezajlott zürichi berlini motorbicikli távverseny (1010 km.) a tegteljesebb sikerrel végződött s ezért a jövő évben ismét megrendezik, még pedig valószínűleg július hónapban. — A versenyen az Union Cycliste International is résztvesz.

BÉLYEGGYŰJTŐ

Az új osztrák jótékonyági bélyegek

Az igen szép és népszerűvé vált s évenként megjelenő állandó jellegű svájci jótékonyági (pro juventute) bélyegek mintájára 1922-től kezdve Ausztria is évenként jelenteti meg jótékonyági bélyegeit. Ezek és pedig az 1922. évi zeneköltő s az 1923. évi várossorozat éppen olyan kedveltek lettek, mint a pro juventute bélyegek. Legutóbb ismertettük a svájci jótékonyági bélyegeket, most az 1921. évi július 8.-ik rendelet alapján kibocsátásra kerülő idej osztrák-jótékonyági bélyegekről emlékezünk meg.

Mindenekelőtt arról szólnunk, ami a filatellistát első sorban érdekli: a bélyegtervezetről. Szó volt arról, hogy az idej a városképeket folytatását lehet várni. Ez azonban nem bizonyult valósnak. A bélyegek egymásutáni értéktöközötben a következő szimbolikus alakzatokat fogják mutatni: a) A művészet mint vigasz, b) Földmívelés és kézműipar, c) Anyaszeretet, d) Jótékonyág e) Adománynyújtó természet. A bélyegeket Storrer Károly, a bécsi képzőművészeti akadémia tanára tervezte.

A következő értékek kerülnek kiadásra: 100, 300, 500, 600, és 1000 koronás bélyegek. A jótékonyági felár a névérték háromszorosa, úgy, hogy a teljes sorozat 10 ezer osztrák koronába kerül.

A bélyegek kivitele fotomechanikai mélynyomat útján történik, tehát hasonló lesz a bajor Lajosbélyegekhez. Az egyes értékeket száz darabos ivekre a következő színekben nyomják: 100—300 koronás világoszöld; 300—900 koronás barnáspiros; 500—1500 koronás lilabarnás; 600—1800 koronás zöldeskék; 1000—3000 koronás sötétmarancs.

A bélyegek eladása általában csak postai uton fog történni. Sorozatot tetszés szerinti mennyiségben lehet venni; külön darabonként minden postahivatal készletének csak egy ötöd-részt adhatja el s ebből is minden vevőnek legfeljebb négy darabot adhatnak. Arról a hivatalos közlés nem tesz említést, hogy a bélyegekből külön lenyomatot készítenének japánpapírosra. A bélyegek érvényességi ideje szeptember 6-tól december 31-ig fog tartani. A folyó évi bécsi vásárral kezdődik tehát, valószínűleg azonban kaphatók lesznek az osztrák filateliai bélyegnapon is Salzburgban.

Hány bélyegen szerepel Viktória angol királynő képe?

A lipcsei bélyegtőzsde egyet lapja pályázatot hirdetett arra a kérdésre, hogy Viktória angol királynő képe hány bélyegen szerepel. A beérkezett pályázatok között a pályadíjnyertes legjobb felelet szerint a királynő arcképe 3067 bélyegen szerepel. A brit birodalomnak 81 állama, illetőleg területrésze osztozik meg ezen a 3067-féle bélyegen. Ha valaki ezeket összeállítaná, igen tekintélyes és nagyértékű speciális gyűjteménnyel rendelkezne.

Az arany márkás
Michel Europa
katalogus

1924—1925-re
már kapható.

Ára franko 200 Lei.

Nachtragok havonként szállíthatók darabonként 15 lei. — Fogazatmérő 8 lei. — Csipesz 90 lei. — Vízjelkereső 35 és 80 lei. — Egyoldalú ragasztó 12—18 lei, kétoldalú 25—30 lei. — Cserefüzetek 6 és 15 lei. Utánvételezésnél 6 lei pótdíj.

Bel- és külföldi bélyegeken állandó nagy választék! — Hányjegyűkre (Manolistára) árakat közlök és kívánatra szállítok. Katalogusok, albumok, albumnachtragok megrendelhetők. Közép és előrehaladott gyűjtőknek letét vagy referencia ellenében választékot is küldök. — Szerencseborítékok 2 leitől 100 leig kaphatók. Bizományosok magas jutalékot kapnak. Gyűjteményeket veszek. — Csak 2 lei választébélyeg csatolása ellenében válaszolok.

KEMÉNY A. bélyegkereskező
ORADEA-MARE, STR. VLAHU 1015.

EREDETI
„FORD“

személy kocsi,
teher kocsi, ---
Fordson-tractor
és alkatrészeket

gyári árakban szállít
TEUTSCH GYULA
képviselő gépgyára,
Brassó.

balesetre vagy sérülésre, mindig csak azt a sebességet kell betartani, amellyel eleget tehetünk a feltételek kívánalmainak.

Egy utegyenetlenség, amelyet a porban nem veszünk észre, erős zökkenést és rugó-törést okozhat, forszírozott előzésnél könnyen sérthetjük meg a sárhányókat, a porban való hosszantartó menet bepiszkitja a karburátort s végül az erőltetett menetelés a pneumatikot, de a vezetőt is sokkal jobban igénybeveszi, mint a nyugodt tempó. Egyetlen előnye volna a gyorsított tempónak s ez az, hogy esetleges megállások által veszítendő időre tartalékot gyűjthessünk.

A vezető testi kondíciója megkívánja, hogy rendesen ebedeljen, esetleg uzsonázzék s az utasokkal szemben is figyelmetlenség ez a hajsza, tehát az uton több pihenőt kell tartani. A gép és a pneumatikok sem bánják az ilyen pihenőket. Egy kis pihenő alatt lehül a motor és a pneumatik amióltal esetleg hosszabb szerelési időt kerülünk el.

Bár a hegymenetek a mai autókval már elvesztették félelmes voltukat, azonban mégis csak igénybeveszik a motort s a legjobb kocsival is történhetik baj. Ezért még a turaut előtt mindent meg kell tenni a siker érdekében, annyiival inkább, mert a hegyiversenyekben nemcsak rossz pontok elkerüléséről, hanem jó pontok szerzésének lehetőségéről is van szó. Tapasztalás szerint a hűtéssel, a gázosítással és benzínvezetéssel van leginkább baj. A karburátort tehát a verseny előtt feltétlenül át kell nézetni egy szakértővel. A benzínvezetésben hiányok vagy a tartány rossz elhelyezéséből (nyomás nélkül működő benzínvezetéknel) vagy az alnyomású benzintápkészülék elégtelen szállításától származhatnak. Az előbbi esetben, ha lehet, a tartányt magasabbra kell helyeztetni, utóbbi esetben pedig egy olyan készüléket kell venni, amely biztosan elég benzint szállít.

Rendkívül fontos szerepet játszik az olajozás. Egy meggondolt vezető természetesen a legjobb olajak közül választ s ezek az amerikai olajok vagy a ricinusolaj.

GYERMEKVILÁG

VERS AZ ÓZIKÉRŐL

Vadász bácsi őz-mamát
Lelőtte az erdőn,
Kis gidája ott maradt
Mellette kesergőn.

Vadász bácsi a kis gidát
Haza vitte este,
Meggörgette kis Pálmicát:
Apolja, szeresse.

Kis Pálmica kis mamája
Lett a kicsi őznek,
Lombos kerti fák aljában
Vigan kergetőznek.

De az őznek erdőben van
Igazi hazája,
Hogyha megnő: fájni fog majd
A szive utána!

Tudom, akkor kis Pálmica
Kicsi őzikéjét
Visszaküldi az erdőbe,
És megkérdi jóelőre
Vadász bácsit: le ne lőjje
Valahogy szegénykét!

ERZSIKE NÉNI.

Az állatok emlékező tehetségéről.

Az állatnak is van emlékező tehetsége. Mindenki tapasztalhatta különösen a lovon, kutyán és a macskán. A ló megjegyzi az utat, amelyen egyszer-kétszer járt, a kutya hosszabb idő után is felismeri a gazdáját, vagy annak hozzátartozóját, a macska sosem felejt el, ha egyszer alaposan megverte, mindig haragosan fog rád nézni, viszont állandóan hizeleg annak, aki jól bánik vele.

A madarak emlékező tehetsége szintén ismeretes. E tekintetben első helyet foglal el a papagáj, a szajkó, amelyet Mátyás madárnak is neveznek, a szarka s a fecske.

A mi házi fecskéink utra kelnek, s átrepülve a Földközi tengeren, Afrika délvidékein állapodnak meg. Ott van a másik hazájuk. Még egy fél év múlva is rá ismernek kicsiny fészükre. Olyan tudósok, akik szeretnek a madarak életével foglalkozni, megfigyelték, hogy ugyanazok a fecskék térnek vissza, amelyek innen elvándoroltak. Ezt úgy állapították meg, hogy egy fecske lábára vékony karikagyűrűt illesztettek. Tavasszal a gyűrűs fecske éppen abba a fészekbe szállt vissza, amelyet ősszel elhagyott.

A papagáj, a szajkó nem tudná megtanulni az emberi szavakat, ha nem volna jó emlékező tehetsége.

A szarkáról pedig mondok egy érdekes kis történetet, amelyet ha elolvastok, bizonyára ti is azt fogjátok mondani, hogy ez a csinos alaku, tarka szarka valóban okos madár, amely nemcsak emlékezni, hanem érezni is tud.

Egy szép nyári napon künn ültem az árnyékos kertben. Nem messze tőlem egy vén gesztenyefa törzsén lassan, óvatosan mászott fölfelé egy sárga macska. Nemsokára egy szarkának keserves lármáját hallottam, ugyancsak a gesztenyefáról. Mindjárt tisztában voltam azzal, hogy a macska a szarkafészek kifosztásában bűnös. Nemsokára meg is győződtem, hogy a kegyetlen állat a szarkafiókákat, amelyek alig voltak nagyobbak, mint egy-egy veréb, jóízűen mind megette. A hazaérkezett vén szarka elkeseredve látta a macskát üresen maradt fészke mellett. Haragosan, kétségbeesve csárogott a rablógylkosra, s hosszú csőrével üldözőbe vette a macskát, amelyik jónak látta a gyors menekülést. Szaladva hagyta el a fát s bemenekült egy közeli bokor alá, ahol száját megfedetten nyalogatta.

Ma nap kinéztem a kerítés nyíló ablakán, a sárga macska elnyújtózva feküdt a

bársony gyepen és a langyos melegben nyugodtan szundikált.

Fenn a gesztenyefa tetejében a kifosztott fészek mellett hangtalanul, nagyon szomorúan gubbaszkodott a szarkapár. Egy-egy bús csöregéssel árulták el, milyen nagy a bánatuk elpusztított fiókáik miatt. Hirtelen az egyik szarka lerepült a fáról, egyenesen a szendörgő macska mellé szállt, s azt jól megcsipte. Mintha mondta volna: Ugy kell neked, miért pusztítottad el tegnap a fiókáimat! S ha a macska a váratlan csípésre nem menekült volna el olyan eszeveszetten, az az elkeseredett szarka, amely fiókáinak elpusztításáért bosszút akart állani, hatalmas ellenfelével még szemtől szembe is ki mert volna állani véres küzdelemre.

Bizony az állatok is emlékeznek s érznek, azért ok nélkül ne bántsdok őket.

Adomák.

I.

A tanfelügyelő bejön az osztályba; éppen természetrajzóra van, az emlősállatokról van szó.

— Mondjad csak fiam, melyek az elsőrendű emlősállatok?

— „A majmok.”

— Jó! tudsz-e egynehány fajtát?

— „Igen; az orangután, a csimpánz, a pávián.”

— Nahát hogy néz ki a pávián?

A fiu nem tudja, akadozik: Pávián... a pávián... és zavarában a tanítóra néz.

A tanító udvariasan figyelmezteti:

— Na ne nézz rám, nézz a tanfelügyelő urra!

II.

Magyar házi dolgozatot irtak a diákok. A feladat címe volt: Látogatás a nagybátyámnál.

Az egyik fiu az adott címen kívül csak ennyit irt a füzetébe: Mult vasárnap elmentem meglátogatni a nagybátyámat, de ő nem volt otthon:

III.

Sehogys akarják megtanulni a diákok az igeragozást. A tanár végül szigorú büntetést helyez kilátásba, ha az igeragozást folyékonyan, akár előről, akár hátulról előre nem tudják. A fiuk szörnyen megijedtek s megtanulták a leckét. Következő órán felszólítja a tanár az egyik fiút: Halljuk az igeragozást!

A fiu mondja: Lego, legis, legit, legimus, legitis, legunt.

— Jól van! Nó te Marci! Te kezdjed hátulról! „Ogel, sigel, tigel, sumigel, sitigel, tnugel.”

GÉZA VITÉZ

Nagyanyóka ott kötöget
Öreg karosszékekben.
Géza vitéz játszalva
Úl a közelében.

„No nagymama, nem leszek én
Katona, meglátod!”

— „Már miért nem, kis vitézem,
Nincs tán bátorságod?”

„Félsz talán, hogy az ellenség
Elveszi a puskád?
S nem leszel majd generális
Te is, mint apuskád?”

„Dehogy félek, jó nagymama!
Levágnam, ha száz is!
Elvonnám a vezérüktől
Még a paripát is!”

„Mért nem mégy hát katonának
Kis unokám, szentem?”
„Nem akarom, hogy Anyuskám
Annyit féltsen engem.

Mint Apuskát, amikor a
Nagy háborút járta,
— Nem hagyom, hogy megint sirjon,
Száz levelet írjon, írjon,
Fekete ruhába.”

ERZSIKE NÉNI.

Dezső bácsi postája

Nem úgy van az kis pajtások! Dezső bácsi már elég sok mesét mondott nektek, pedig nem is ismer titeket. Csak annyit tud rólatok, hogy gyermekek vagytok, akik hipp! hopp! leginkább tündérorszámban szerettek lenni. No hát idővel oda is el foglak mindnyájatokat vezetni, de előbb szeretném tudni, kik azok a szorgalmas meseolvasók, akik megígérik, hogy hűséges pajtásaim akarnak maradni. Szeretnék megismerkedni veletek! De mivel a személyes ismerkedés nehezen megy, mert ugyebár sok sok ezren vagytok, akik a Gyermekvilágot vasárnaponként olvassátok, s mindnyájan nem jöhettek Brassó városába, Dezső bácsinak pedig nincs ideje, hogy mindnyájatokhoz bekopogtasson látogatóba, mikor írná meg akkor a meséit? Nem marad más hátra mint a levelezés. Ha irtok Dezső bácsinak legalább a lelketeket megismeri. Minden levél egy-egy kedves látogatás lesz. Minél gyakrabban mutatkoztok nálam, annál inkább megismerlek és megszeretlek édes gyermekeim. A kölcsönös levelezéssel megkötjük a bizalmas barátságot. S bizony Dezső bácsi is jobban fog mesélni tudni, ha megismeri azokat, akikhez meséje szól. Ezentúl minden sorotokra a „Dezső bácsi postája” rovatban olvashatjátok a választ. Természetesen a beérkezett levelekre időrendben válaszolok! Kedves soraitok keltét egy nagy könyvbe beírom, hogy tudjam mikor érkeztél a levél? Azután feljegyzem azt is, ki milyen szépen irt? Rendes volt az írás vagy rendetlen? Volt-e tintamalac a papíron? Ha volt, hány darab? Szeretném, ha megírnátok, hogy milyen iskolába jártok? Mi a legkedvesebb tantárgyatok? Mivel szerettek foglalkozni? Van-e testvéreitek? Hányan vagytok? Milyen mesét szerettek? Hiszem, hogy vannak köztetek olyanok is, akik már a tudományos dolgokról is szeretnek egyet-mást hallgatni. Gondoskodni fogok, hogy ismeretterjesztő közlemények is megjelenjenek a Gyermekvilágban. Hát szeretitek-e a fejtörő rejtvényeket? A megfejtőknek majd szép könyveket sorsolunk ki. Minden megfejtő nevét egy-egy papírdarabkára felirom, a cédulát összegöngyölöm s Horvát-borvát bácsi szerencse kalapjába teszem. Mikor a nevek mind a kalapban lesznek, akkor előhívom a szerencse papagájomat s az fogja kihuzni tanuk előtt a nyertes nevét. Ezt azért írom meg, hogy senkise haragudjék reám, ha nem nyer. De a papagájra se nehezteljen. mert a szegény pára sem írni, sem olvasni nem tud, ezenkívül nem ért a csalafintasághoz. Szóval egyedül a szerencsétektől függ minden.

És most még egyszer megismétlem: ha időtök van, vegyetek tollat a kezetekbe, azután irjatok! Nemcsak a mesék földjén, de itt a vén Brassó városában is jól ismer engem mindenki, kivált a postán. Azért elég ha így címzitek a borítékot: A Brassói Lapok Dezső bácsijának Braşov. Így is megkapom.

De elég a sok üzenetből.

Csak most látom, milyen hosszú levelet irtam nektek. Hja! az én tollam olyan furcsa paripa, amely elkalandozik velem, ha nem vigyázok rá eléggé. Nem is veszem észre, s már a törpék országában vagy a tapsi fülesek birodalmában vagyok. Mivel a ti világotokban ma sokáig nem időzhetem, mert kötelességem más felé szólít... sok dolgom akad Szomoru Országban is, ahol ráncos képű, öreg bácsik várnak már reám, bucsuzom tőletek. Most rajtatok a sor! Igazán türelmetlenül várom, ki fog nekem közületek legelőször írni. Ki fog az ő kedves hangjával örömet okozni

Dezső bácsinak.

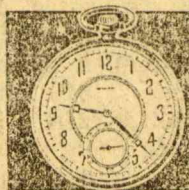
Mi az?

1) Piros nyelvvel feketére nyalja a fehéret?

2) Elöl van a kése, hátul a villája, közepén a tányérja, amelybe az ételét rakja?

3) Előtted szép hófehér virágok. Ha rájuk ütsz a kezéd elvágod.

Dezső bácsinak.

Longines
Legpontosabb óra

SILVANIA MŰSZAKI R.-T.

BRASSÓ, KÓRHÁZ-UTCA 64.
SÜRGÖNYCÍM: „SILVANIA.” TELEFON: 89 és 125.

○○○○

Állandóan raktáron vannak különböző üzemekhez szükséges

műszaki cikkek,

u. m. keret-, kör- és szalagfűrészlapok, hasasfűrészek, gyalukések, csiszolóárak, reszelők, gépszijak, tömítőanyagok, csapágyfémek, gummiárak, olajok és armaturák.

Fa- és vasmegmunkálógépek, villany- és benzinmotorok.

2086

Prágai nemzetközi mintavásár

1924. szeptember 24—28.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére

Csehszlovákia leghíresebb gyárainak mintakiállításai.

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére:

38%-os menetdíjkedvezmény a látogatóknak és 50% díjkedvezmény a minták szállításánál az összes csehszlovák államvasutakon. Visszajövetelnél 50% menetdíjkedvezmény az összes romániai vasutakon. Lakás, tolmács és hirszolgálat stb.

Utlevél vizum nem szükséges!

Legitimációk, felvilágosítások, prospektusok és jelvények kaphatók a mintavásár képviselőjénél:

„Rador-Publicitate” CLUJ, Str. Memorandului No. 12.

Alkalmi vétel:

Tractorok
Locomobilok
Cséplőgarnitúrák
Esztergapadok
Gyalu-Maró-
gépek
stb.

2089

„Gépvásár”

Brassó, Kut-utca 48. sz.

A Bodoki Matild

GYÓGYVIZ

borral vegyítve a legjobb és legkellemesebb ital.

Kutkezelőség: G. FLEISCHER, Braşov.

Főlerakatok:

Sepsiszentgyörgy: Fehér Istvánné,
Kézdivásárhely: Neumann, Millenium
szálloda,

Segesvár: I. Fleischer & Mönich,
Fogarás: Leopold Thierfeld,
Szeben: Gastwirtherein A. G.

Medgyes: Schmidt János,
Gyulafehérvár: I. B. Misselbacher,

Kolozsvár: Derzsy Dezső.

Marosvásárhely: Pinkász Singer,
Abrudbánya: Traian Neculae.

2074

Betonkeverő gépek,

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtetőcserepek, betontéglák, üreges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betonsövek, kutgyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestocementpalagári berendezések, I-a cementfestékek stb. raktárról azonnal szállíthatók

„MODERNA”

építőiparigépek és Radiátor r. t.
Braşov, Kis-utca 12.

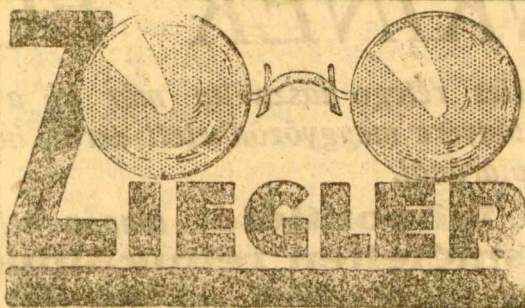
Árlapok,
költségvetések

díjmentesen!

Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjük raktárunk megtekintését!

2030 II.

Telefon szám 578.

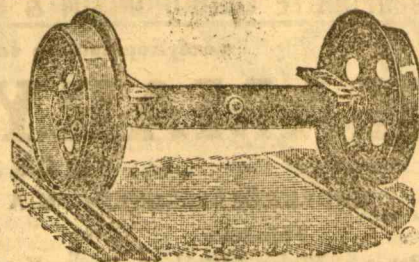

OPTIKAI MŰHELY

órák, aranyneműek
mindenfajta javítások

BRASSÓ, KAPU-U. 10

2048

IPARVASUTI ANYAG

Öntött acélkerekek, keréktengelyek, csapágyak, fordítóköröngök, váltók, sínek, sín-szegek, acél-talpiák, csavarok, gömbfa szállító kocsik, billenő-kocsik, valamint mindenfajta iparvasuti lokomotivokat szállít:

Transsylvania R.T.

2043

Iroda:

BRASSÓ, LÓPIAC 32 SZÁM.

Telefon szám: 53., III. osztály.

10%	Tulhalmozott raktár miatt	10%
KÖPF H. BUTOR-RAKTÁR	10%	BRASSÓ KAPU-UTCA 51.
10%	Árkedvezmény	10%

Kaiser-Borax

az arcbőrt fehériti és lágyítja.

LANZ

GŐZ- ÉS MOTOR

CSÉPLŐGÉPEK

MINDEN NAGYSÁGBAN.

MOTOREKÉK

KASZÁLÓGÉPEK

AZONNAL RAKTÁRRÓL SZÁLLÍTHATÓK.

UZINELE LANZ S. A.

BUKAREST, STRADA BATISTE 14. bis.

527

VEREINIGTE CARBORUNDUM & ELEKTRITWERKE A. G. ALT.-BENATEK, WIEN.

vezérképviselte és lerakata Nagyrománia részére:

KAMARYT & MEDER

MŰSZAKI ÜZLET

ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN: KANN & HELLER, BUDAPEST-WIEN.

Főüzlet: Brassó, Weisz Mihály-u. 15. Telefon: 47 és 613. Táíratí cím: „K A M E D E R,„ Braşov vagy Timişoara. Fiók: Temesvár, Bonnaz-uca 12 a. Telefon: 21-48.

Szállítunk raktárról:

FENTI GYÁR VILÁGHIRŰ CARBORUNDUM- ÉS ELEKTRIT ANYAGÁBÓL KÉSZÜLT:

csiszolókorongokat, reszelőket, fenő- és lehúzó köveket mindenféle alakban, méretben és keménységben az **összipar részére**;

„Bohemia - Crystallit“ — korongokat, **üveggyárak részére**;

Carborundum — vágókorongokat a **márvány- és kőipar részére**;

- **Viszontelárusítóknek kedvezmény!** -

„Electrit C“ csiszolókorongokat a **fajpar részére**;

Eredeti „Carborundum“ és „Electrit“ csiszolóport;

Eredeti „Carborundum“ csiszolóvásznat és papírt, továbbá mindenféle speciális csiszoló árut.

Árajánlat díjmentesen!

Szabott árak!**Lelkiismeretes kiszolgálás!**

Kérjük látogassa meg

Sucursala **LUCA P. NICULESCU**SSOR. **JOAN MUNTEANU**

Brassó, Fekete-uca 2 szám alatti üzlethelyiséget

A n. é. közönség megtalálhatja itt a legkülönbözőbb árukat, meglepően olcsó reklámárak mellett.

Sifon 90 cm. széles — — — — —	méterenként	36 L-től feljebb
Fehér batist fehérneműnek — — — — —	„	32 „
Fehér- és színes batist függönyöknek — — — — —	„	30 „
Karton különböző színekben — — — — —	„	30 „
Színes barchend — — — — —	„	30 „
Ingzselírek — — — — —	„	40 „
Férfi- és női szövetek 140 cm. — — — — —	„	225 „

Finom férfiszövetek öltönyök, felöltők, raglanok részére, plüss szövetek, barchendek, zefírek, stb. meglepően olcsó árak.

Kérjük a t. vevők közönség raktárunk vételkötelezettség nélküli megtekintését, árunk minősége és árunk olcsóságáról való meggyőződése végett.

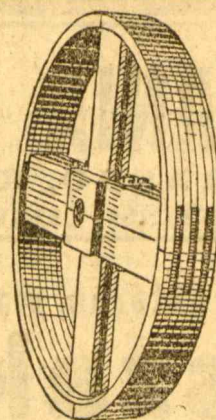
ACÉLLEMEZ ÜZLETI

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablakfaredőnyt, Napellenző szerkezeteket gyártunk és legolcsóbban szállítunk. Árajánlattal díjtalanul szolgálunk

HALÁSZ TESTVEREK

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. CUZA VODA
TELEFON 11-94. (SZACSVAY-U.) 17. TELEFON 11-94.

CHRISTEL-téle
faszij-
korongok
enyvedárusítása.

Schiel Testvérek gépgyár r. t.

városi lerakatában, **BRASSÓ.**

Fiókraktárak: Arad, Kolozsvár, Medgyes, Temesvár, Bucureşti, Iaşi, Bălţi. 2058

A legfenségesebb és fegfinomabb a

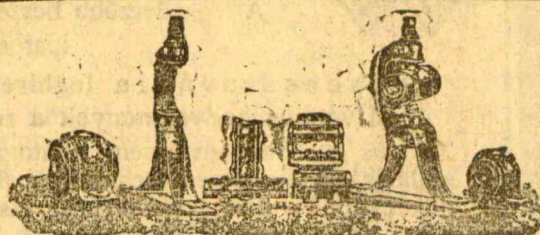
„PIERRE“

BOROTVAPENGE

Svéd acél ezüsttel vegyítve.

Csak 8 lei darabja

Központ: Bukarest, Str. Donici 1.

TRANSMISZIÓKAT

GYÜRÜSKENŐCS-CSAPÁGYAKAT

legujabb kivitelben, u. m.

0-0 az összes 0-0

TRANSMISZIO ALKATRÉSZEKET

készíti és raktárról szállítja

0-0 azonnal 0-0

TEUTSCH GYULA

GÉPGYÁRA — BRASSO.

Csak néhány napig tart!**Rendkívüli alkalom!****MINDENKINEK FONTOS!**

A nagyérdemű közönség széles rétege használta már ki a mai napig üzletünk felosztása folytán rendkívül olcsó árainkat és előnyére meggyőződhetett arról, hogy **áraink jóval alatta állanak az egyes cikkek mai napiáránál.**

Kiköltözködésünk időpontjától csupán néhány nap választ el, mely időre az összes raktáron levő cikkek árát **ismételten redukáltuk**, hogy mindenkinek kivétel nélkül alkalmat és lehetőséget nyujtsunk ruházati cikkekbeni szükségletének **legkedvezőbb** beszerzésére.

Teljes tisztelettel

KLEIN JÓZSEF ÉS FIA

BRASSÓ, KOLOSTOR-UCCA 24.

Vételkényszer nélkül!**Mindenki meggyőződhetik!**